

Izšla ob 4 jutraj.

Štane mesečno 12:50 Din

za inostranstvo 25:—

neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Milošičeva cesta št. 16/1

Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnice:

Maribor, Barvarska ul. 1
Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova 6

Račun pri pošt. čerkov
zavodu šte. 11.842.

Ljubljana, 11. julija.

Ko se je jeseni leta 1918. otvorilo takojmenovano jadransko vprašanje, to je problem državne razmejitve med Jugoslavijo in Italijo, se je povsod naglašalo, da bi bil položaj za nas daleko uglednejši, ako ne bi eksistiral londonski dogovor med Italijo in antantnimi silami. Takrat so nam bile velesile antante jako naklonjene in ob vsaki priliki so dal diplomatje razumeti, da uvidevajo pravilnost našega stališča in upravičenost naših zahtev, toda da — jih vežejo podpisani na listini londonske konvencije, ugodne Italiji. Zakaj Evropi da je treba pokazati, da diplomatske pogodbe niso morda za to, da se o prvi priliki raztrga in potepajo ali zataje, kakor so to napravili Nemci ob izbruhu vojne glede Belgije, marveč za to, — da se držijo, in sicer držijo in izpolnijo, čeprav nam njih vsebina ni več simpatična. Ta argument striktnega spoštovanja sklenjenih mednarodnopolitičnih pogodb je bil v prvi fazi jadranskega vprašanja, na zunaj vsaj, glavna ovira, da nam Evropa ni šla na roko v naši borbi za integriteto jugoslovanskega ozemlja.

Danes nam preti oficijalna Italija, da v strahu pred javnim mnenjem svojega prebivalstva ne bo mogla izpolniti obvez, ki jih je sprejela s podpisom rapalskega dogovora in santamargheritskih konvencij, tedaj mednarodnopravnih pogodb. Italija preti brez sramu in brez skrupulov, da se misli potati na pot Nemčiji in da misli potati veljavnost lastnih diplomatskih podpisov. Prav kakor je predvojna Nemčija smatrala za pravilno, ako bagatelizira malo, neoboroženo Belgijo, napram kateri spoštovanje dane besede ni potrebno, prav tako smatra danes Italija, da je pravo zares — pravo le napram enako močnim, napram manjšim sosedom pa ga priznava samo, ako — se izplača. Smatra aas danes za premalo močne, da bi se ji mogli postaviti v bran, zato se napram nam ravna po načelu pravice pesti...

Da se ji zdi mogoče, izpeljati tako politično nasilje, za to ji daje pogum današnja evropska situacija. Napetost med Francijo in Anglijo, osobito prijateljstvo slednje, ji daje ne le upanje, marveč karavnost gotovost, da se za pravo samo po sebi ne bo nihče angažiral, marveč, da ostane Italija na bojišču sama s svojim nasprotnikom.

Vse kaže, da se je Italija odločila, da v neposredni prihodnosti nastopi politiko, ki bazira na tezi, da so mednarodne pogodbe le krpe papirja. V kaki obliki misli izvesti to, se bo pokazalo morda kmalu. Kako bo maskirala svoje početje, je še negotovo, po vesteh, ki jih po različnih potih spravljajo v svet, se vidi, da ji je v načrtu nekako zamenjanje za Baroš in Delta ter kos tatarske obline. V tem oziru je naše stališče znano in brezdvomno izraženo že ponovno. Baroš in Delta spadata pravno itak k Sušaku in potemtakem s njima ne moreta služiti v nikakoli zamenjavi. Ako jih hoče Italija kljub temu izigravati, je to le znova dokaz za uvodoma označeno italijansko pojmovanje mednarodnega prava.

Če pa naposled pogledamo problem s stvarne strani, pa moramo reči, da na stvari najnovejši preokret italijanske politike ne pomeni bistvene spremembe. Na tem mestu smo že ponovno poudarili, zakaj nam hočejo Italijani onemogočiti porez Reke in kaj nameravajo z njo. Iziniti nas hočejo z obale severne Adrije in nam vzeti možnost pritegniti tranzitni promet srednje Evrope z našega ozemlja ter tako onemogočiti našo uspešno konkurenco s Trstom in Benetkami. Zato nam je jasno, da tudi v slučaju, da ostane Reka samostojna, ne bi ostala Italija mirna, marveč bi si v taki ali drugačni obliki znala obdržati ingerenco na poglavitni reški zadevi. Ako bi zares prišlo sedaj do aranžma, do katerega plove rimska diplomacija, se položaj spremeni le v toliko, da se dejansko stanje spremeni tudi v juridično. Mi si prav nič ne prikrivamo resničnega položaja, nasprotno, zavedamo se prav jasno in natančno, da je ves kompleks jadranskih problemov odvisen od razmerja med našo in italijansko politično močjo.

Vsi spori z njo in tudi reško terbatoško vprašanje se bodo takrat definitivno reševali, kadar bo imela Italija primeren respekt pred našo oboroženo silo in pred našo državno organizacijo. To doseči, mora biti naš cilj, vse drugo so maske za resnično igro.

Minister vojne o novem vojaškem zakonu

PRIČETEK PRETRESA ZAKONA O USTROJSTVU VOJSKE IN MORNARICE. — ZAVLAČEVANJE ZAKONA O POMOČI PROTI TOČI.

Beograd, 11. julija. r. Narodna skupščina je danes zaključila debato o zakonskem predlogu Voje Lazića (sem.) in tovarišev glede hitre pomoči poškodovancem po toči in poplavih. Po govoru Nikole Šretenovića in Josipa Gostinčarja je minister Trifković kot zastopnik ministra poljoprivrede predložil vladin predlog zakona o pomoči poškodovancem po toči in poplavih in zahteval, da se o zakonskem predlogu Lazića razpravi paralelno z vladinim predlogom in da se da odboru rok 20 dni. Posl. Lazić je ugovarjal, da se a tem zadeva le zavlačuje. Za vladin predlog je glasovalo 117 poslancev in sicer radikali, džemijetovi, Nemci, klerikali in spahovi. Predlog je bil sprejet.

Po kratkem odmoru je skupščina prešla na drugo točko dnevnega reda: načelna razprava zakona o ustroju vojske in mornarice. Po predstavitvi poročila se je oglašil k besedi vojni minister general Pešić, ki je v obširnem, lepo zasnovanem govoru naglašal potrebo novega zakona o ustroju vojske in mornarice. Razpravljajoč o vodilnih idejah novega zakona je vojni minister poudarjal, da je glavni namen zakona, da se stvari dobi na prava narodna armada, ki bo lahko vsak čas stopila v obrambo domovine in njenih interesov. S pomočjo lahko trdi, da nikjer ne obstoja tako tesna zveza med armado in narodom, kot ravno pri nas. (Splošno pritrdjevanje). Minister osobito naglašal dejstvo, da se moramo zahvaliti za naše slavne zmage odločnim voditeljem naše armade in velikim ljubavi in zaupanju, ki je vladalo med častniki in vojniki na eni in med narodom in armado na drugi strani. Nato je vojni minister razpravljao o prednostih novega zakona, ki so v glavnem sledeče: rok službe v kadru je skrajšan na 18 mesecev, a za mornarico

na dve leti. Rok službe v kadru je isti za vse vrste orožja. Vojaki se ne bodo samo mehanično vežbali, temveč tudi poučevali in vzgajali. Ustanovili se bodo posebni tečaji za pismeno in ekonomsko vzgojo. Za hranilce rodbin. Služne sadrug, kojih starši so pomrli v dobi vojne in za dijake je določeno službovanje v kadru na 9 mesecev. Splošna vojaška obveznost traja do 55. leta. Za časa mobilizacije ostanejo vse nepogrešljive delovne moči na svojem mestu, delavci ostanejo v tvornicah, da tako skupno delujejo na smagi armade. Vsak vojak mora vsako leto dobiti najmanj 15 dni dopusta. Vojaki imajo pravico do brezplačnega prevoza po železnici. Napredovanja častnikov se bo vršila po stvarni potrebi vojske in po proračunski možnosti, a rok za napredovanje je skrajšan. Rezervni častniki se pozivajo na enomeščinsko obščino vajo na leto. Živina in vozovi se v času rekvizicij od ljudstva ne smejo vzeti proti poboljšani, ampak se morajo takoj plačati. Nato je vojni minister pozval narodno skupščino, da zakon odobri, ker je velike važnosti za napredek naroda in sigurnost domovine. (Vidno odobravanje in plokanje v centru in pri demokratičih).

Seja je bila nato zaključena. Prihodnja seja se vrši v petek ob 8. uri jutrajna z nadaljevanjem istega dnevnega reda.

EKSTRATURA KLERIKALNEGA POSLANCA.

Beograd, 11. julija. r. Precejšnje pozornost je danes vzbudilo v skupščini dejstvo, da je glasoval kot edini klerikalec Martin Krajnc proti vladnemu predlogu, naj se Lazićev projekt o odškodnini za točo ne razpravlja, med tem ko so ostali člani jugoslovanskega kluba glasovali z džemijetom in Nemci za vladin predlog.

Uradniške in oficirske plače

ZANIMIVA RAZPRAVA V ZAKONODAJNEM ODBORU. — RADIKALI V ZADREGI. — DRUGO POGLAJNE PRAGMATIKE.

Beograd, 11. julija. r. Danes popoldne se je pričela v zakonodajnem odboru razprava o 2. poglavju pragmatike, ki govori o razdelitvi državnih namestencev in služb. Državni namestenci so uradniki, zvaniki in služitelji, uradniška služba se deli na kategorije (3) in grupe.

Pred prehodom na dnevni red stavlja posl. Hohnjec sledeči predlog: Ker se bo že v prihodnjih sejah razpravljalo o uradniških plačah, naj se takoj skliče kombinirana seja članov zakonodajnega odbora in članov odbora za proučevanje vojnega zakona, da se na novo pretrese vprašanje plač uradnikov in oficirjev. Plače oficirjev, predvidene v vojnem zakonu, so namreč nerazmerno večje, nego uradniške plače v predloženem zakonskem načrtu. Ker je bila opozicija v večini predsednik zakonodajnega odbora g. Marko Gurišić ni hotel staviti predloga na glasovanje, češ da poslovnik takih kombiniranih sej ne dopušča! Medtem so radikali sklicali svoje ljudi in razvili se je živahna diskusija o Hohnjecem predlogu. Posl. Sušnik je poudarjal, da člen 7. uradniškega zakona nasprotuje členu 74. vojnega zakona. Tudi posl. Reisner podpira Hohnjecov predlog. Predsednik določi kratko pavzo.

Po odmoru se javi k besedi posl. Janjič (rad.), ki trdi, da oficirske plače predvidene v vojnem zakonu, še niso definitivne, češ da je vojni minister izjavil, da dobe oficirji iste plače kot uradniki. Posl. Lukinič (dem.) izjavlja, da so to izmišljene trditve. Oficirske plače, ki jih predvideva vojni zakon, so od vlade označene kot definitivne. Vojni zakon, ki jih vsebuje se nahaja že v parlamentarni razpravi. Sedaj ni govora o tem, da se oficirjem znižajo plače, temveč o tem, da se uradniške plače povišajo in izenačijo z oficirskimi. Vojni minister general Pešić je potrdil da so oficirske plače predvidene v vojnem zakonu, mišljene kot definitivne. Isto izjavo je podal tudi minister za izenačenje zakonov s pristavnikom, da bo vlada ponovno sklepala o višini oficirskih plač, ako se bo tekom razprave v narodni skupščini pokazalo, da smatrajo poslanci plače za previsoke. Posl. Simonović (rad.) je tudi po teh izjavah ministrov vztrajal na tem, da bo oficirske plače določila šele skupščina. Zato naj ni treba konstituirati zveze med oficirskimi in uradniškimi prejemki! Posl. Svetozar Prbičević (dem.) naglašal, da

se mu zdi predlog posl. Hohnjeca umesten, posebno ker zakon o uradniških ne pride pred narodno skupščino v stvarno diskusijo, ampak se bo o njem glasovalo v celoti potom resolucije, tako da se ne da v plenumu na njem ničesar spreminiti. Zato predlaga naj se sestane konferenca, ki naj doseže izenačenje med oficirskimi in uradniškimi plačami.

Ker so se medtem zbrali člani večine, je dal predsednik predlog dr. Hohnjeca na glasovanje. Za predlog je glasovalo 18 poslancev, proti njemu pa 22 (rad. Nemci, džemijet), tako da je predlog propadel.

Zakonodajni odbor je prešel nato na dnevni red. Kot prvi se je oglašil k besedi posl. Reisner, ki je zahteval, naj se čl. 6, ki govori o razdelitvi v kategorije, prestilizira tako, da bo odgovarjal grupaciji oficirjev v smislu vojnega zakona. Zahteva dalje od vlade, da predloži osnutek uredb, ki jo predvideva čl. 11, tako da bodo v glavnem znani principi, po katerih hoče vlada uradništvo razdeliti v kategorije. Dalje zahteva, da se čl. 9 izpremeni tako, da se omogoči uradniški prehod iz ene kategorije v drugo.

Posl. Svetozar Gjorgjević (dem.) se odločno zavzema za izenačenje uradniških in oficirskih plač. Z ozirom na izjemni položaj oficirjev, naj se jim morda priznajo za dobo aktivnega službovanja še posebne doklade, ki pa odpačajo, ko stopi oficir v penzijo. Opozarja na to, da pušča predloženi zakon, naj ne narešeno vprašanje, v katero kategorijo naj se uvrstijo uradniki, ki imajo 6 razredov srednjih bol in vrhutega še strokovno šolo. Naposled zahteva, naj se vsesučilski profesorji ne uvrstijo v kategorijo, ampak naj ostanejo, ališeno kakor državni svetniki in člani kasneljskih sodišč izven kategorij.

Posl. Sušnik (kler.) opozarja na uradnike, ki imajo maturo in par semestrov visoke šole z izpitom. To so posebno računski uradniki. Meni, da bi bilo za te uradnike potrebno uvesti novo kategorijo, ki bi se lahko nazvala kategorija I. B.

Po Sušnikovem govoru je bila seja zakonodajnega odbora zaključena. Prihodnja se bo vršila v petek ob 16. uri z nadaljevanjem današnjega dnevnega reda.

Italijanska zahteva po aneksiji Reke

RIMSKA VLADA SKINILA KRINKO. — POSLANCI ZAHTEVAJO TAJNO SEJO NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 11. julija. r. Italija je že predložila zahtevo po reviziji rapalske pogodbe in je otvorila vprašanje aneksije Reke. Italijanska vlada je svoje zahteve sporočila naši paritetni komisiji v Rimu, ki pa je izjavila, da ni kompetentna, sprejemati predlogov, ki gredo daleč preko okvira njenih pooblastil. Smatraji je da bo sedaj Italijanska vlada sporočila svoje predloge direktno v Beograd.

Vesti o poostitvi položaja trajno razburjajo vso politično javnost. Predstavniški opozicije zahtevajo, da poda

zunanj minister izjavo o položaju na tajni konferenci parlamenta ali pa na sestanku šefov parlamentarnih skupin. Zunanji minister namerava priložne dni povabiti šefe strank, da čuje njihovo mnenje. Poudarja se tudi potreba, da izbere parlament zunanjepolitični odbor, ki bi kontroliral in podpiral akcijo vlade v obrambo državnih interesov.

Posvetovalni odbor za reško vprašanje je danes nadaljeval razpravo o položaju ter se jutri ponovno sestane.

Angleško-francoski spor pred odločitvijo

DANES PRECIZIRA ANGLEŠKA VLADA SVOJE STALIŠČE O REPARACIJSKEM VPRAŠANJU.

London, 11. julija. rd. Z veliko napetostjo pričakuje angleška javnost jutrišnjo sejo parlamenta. V dolni zbornici pada lord Curzon, v zbornici lordov pa sir Baldwin ekspozé vlade o reparacijskem vprašanju. Senzacionalne vesti, da bi vprašanje stavila Francija nekaj ultimatum glede nadaljnjega postopanja proti Nemčiji ter napovedala separatno akcijo, ki bi značila prelom v Veliki antanti, se ne potrdjujejo.

«Reuters» objavlja poluslužbeno noto, ki poudarja, da izjave o britanski politiki, ki se bodo dale v četrtek v parlamentu, ne bodo prinesle prav nič senzacionalnega. V njih bo samo izloženo mnenje angleške vlade glede obnove Evrope. Pri tem pa se bodo pustila vsa

pota odprta, da moreta Anglija in Francija tudi nadalje skupno delati. Britanska vlada ne namerava nobene akcije, ki bi pomenila prelom med Francijo in Anglijo.

London, 11. julija. r. Včeraj razširjene vesti, da prideta v London Mussolini in Theunis se ne potrdjujejo.

London, 11. julija. Angleški ministri svet je na današnji seji sestavil definitivno besedilo jutrišnje vladne izjave, ki na eni strani načeloma poziva še enkrat Francijo, naj se prikloni angleški politiki in izraža na drugi mnenje Anglije, na se Nemčiji ponovno svetuje, da prestane s pasivno realitenco in tako omogoči pogajanja.

Italijanska ljubosumnost na Malo antanto

STRAH PRED MOŽNOSTJO BENEŠEVEGA POSREDOVANJA MED FRANCIO IN ANGLIJO.

Praga, 11. julija. d. Konferenca čel. zunanjskega ministra Beneša s francoskimi državniki v Parizu so zaključene. Dr. Benešova glavna naloga je bila, da informira Francijo o stališču Male antante napram akutnim evropskim problemom ter dobi tudi sam avtentične informacije o nadaljnjih načrtih francoske vlade.

Vesti, da skuša dr. Beneš pourediti med Francijo in Anglijo, so silno razburile italijansko javnost. Italijani nikakor ni simpatični videti Malo antanto kot posredovalko med velikimi silami. Zato se ponavlja sedaj prizor, ki se je odigral za časa priprave pomembne akcije za Avstrijo. Takrat je Italija skušala onemogočiti viden in močan nastop Male antante. Italijanski poluslužbeni organi še natanjajo laško posredovalno inicijativo.

Mala antanta nikakor ni ponudila svojega formalnega posredovanja. Pač pa je dr. Beneš odpotoval včeraj v London, da informira tudi angleško vlado o lojalnem stališču CSR in njenih zaveznic ter pripomore k oboje-

stransko zadovoljivi ureditvi nadaljne politike Francije in Anglije o tem posebnem problemu.

BENEŠ V LONDONU.

London, 11. julija. s. Minister Beneš, ki je sinoči prispel iz Pariza, je danes popoldne konferiral z lordom Curzonom.

London, 11. julija. Pri razgovoru s sodručnikom «Evening Standarda» je izjavil zunanji minister dr. Beneš, da je spoznal v Parizu francosko stališče in mora sedaj, ko mu je znano tudi angleško, reči, da sta obe stališči identični in so deloma različne samo metode, po katerih naj se cilj doseže. Edina rešitev Evrope leži v tem, da se Anglija in Francija zedinita in storita čim prej korake za ureditev razmer.

Pariz, 11. julija. V zvezi s konferencami ministra Beneša in ministrskega predsednika Polnčareja sta bila šef francoske vojaške mislije v CSR in načelnik čsl. gen. štaba general Mittelhauser nujno poklicana v Pariz, kamor sta dospela z aeroplanom.

VLADA IN OFICIRSKÉ PLAČE.

Beograd, 11. julija. r. Kakor doznava vaš dopisnik, se v vladi živahno razpravlja o odporu, ki so ga vzbudile predlagane oficirske plače med člani radikalnega kluba. Finančni minister poudarja, da mu je nemogoče najti pokritja za oficirske plače v višini, ki jo predvideva zakon o vojski. Definitivnega stališča dole vlada o tem vprašanju še ni zavzela.

SPOR MED URADNIŠTVOM IN VLADO V AVSTRIJI.

Dunaj, 11. julija. Pogajanja med uradništvom in vlado so stopila v kritičen stadij. Medtem ko zahtevajo organizacije 600 milijard povška, je vlada pripravljena zasigurati samo 260 milijard. Pogajanja se nadaljujejo.

AVSTRIJSKA VOLILNA REFORMA

Dunaj, 11. julija. Na današnji seji avstrijske narodne skupščine je bil sprejet novi volilni red za avstrijsko republiko. Število mandatov se zniža od 183 na 165. — Nove volitve bodo razpisane v oktobru.

PREZ NOVIM ZNIŽANJEM IZVOZNE CARINE NA ŽITO.

Beograd, 11. julija. r. V finančnem ministertvu se vrši jutri konferenca o predlogu finančnega ministra, da se ponovno zniža izvozna carina na žito in njegove produkte.

Inozemske borze

11. julija.

CURIH. Berlin 0.0023, Newyork 576, London 26.38, Pariz 34.30, Milan 25, Praga 17.325, Budimpešta 0.0675, Bukarešta 2.90, Beograd 6.25, Sofija 5.50, Varšava 0.0040, Dunaj 0.00815, avstr. žig. krovne 0.0082.

TRST. (Kurzi ob 11.) Beograd 25, London 105.50—105.70, Newyork 23.15, Pariz 137.75—138.25, Praga 70.50—70.60, Dunaj 0.0323, Berlin 0.0185.

DUNAJ. Beograd 738—742, Berlin 0.27 do 0.29, Budimpešta 7.35—7.45, Bukarešta 354—356, London 325.500—326.500, Milan 3044—3056, Newyork 70935 do 71185, Pariz 4182—4198, Praga 2135 do 2145, Sofija 628—632, Varšava 0.13 do 0.55, Curih 12295—12345; valute: dolarji 70560—70960, lire 3010—3030, dinarji 729—735.

PRAGA. Dunaj 4.43, Berlin 1.325, Rim 143.25, Budimpešta 35.50, Pariz 198.50, London 150.05, Newyork 33.45, Curih 575.75, Beograd 36.

BERLIN. Dunaj 2.633, Budimpešta 21.44, London 8039.50, Praga 5665.50, Pariz 11132, London 857.850, Newyork 186.532, Curih 32.518.50.

NEWYORK. Beograd 106, Berlin 0.14125, Milan 435.25, Praga 301.

LONDON. Beograd 425—445, Milan 104.50—105, Praga 151.75—152.25, Dunaj 315.000—325.000.

ZAHTEVAJTE «JUTRO» V VSEH JAVNIH LOKALIH.

Poziv slovenski javnosti

Naprosimo vse somišljenike, da odstopijo tajništvo jugoslov. demokratske stranke v Ljubljani vse prečitane napredne časopise, ki so orijentirani v jugoslovanski smeri, da jih bo isto moglo pošiljati našemu v inozemstvu in oddaljenih krajih živčemu vojaštvu. S tem bomo mogli vzdržati vez z našimi fanti in jim istočasno tudi nuditi moralno oporo.

Prečitano časopisje bi vsako soboto pobralo tajništvo po prijavljenih naslovih ali bi pa somišljeniki sami izročili od časa do časa darovano časopisje tajništvu jugoslov. demokratske stranke v Narodnem domu v Ljubljani. Prosimo, da v čim večjem številu prijavijo vsi svoje naslove in nam s tem omogočijo ustrečni vsesplošni težnjam naših vojakov.

O slovenskem šolstvu na Koroškem

Ob zaključku šolskega leta objavlja mariborski »Tabor« dopis iz Koroške, ki nazorno slika prosvetno bedo, kateri so izpostavljeni naši rojaki v Avstriji. Iz dopisa posnemamo:

Mi Slovenci — 70.000 nas je, menda še več — nimamo slovenske šole.

Nemci pravijo, da je vse to smrdljiva laž! V vsej Koroški da ni slovenske vasi, ki bi ne imela šole in ni ga otroka, kateremu bi kdo onemogočil šolski pouk. V splošnem je to res, toda — kakšne šole imamo? Utravistične, ki so prave raznarodovalnice. Prvega dne, ko slovenski otrok vstopi v šolo, se že uči nemški pozdrav: »Guten Tag«. Pol leta se sme učiti slovenskih črk, takoj nato pa se začne nemški pouk. V prvem razredu zna učitelj slovensko, v drugem razredu uči otroke trd Nemec in slovenska govornika je že pregreha. V velikih slovenskih krajih kakor Vetrin, Borovlje, Grabstajn, Podjumbelj, so šole popolnoma nemške; tam ne poznajo niti slovenskega abecednika. Izoliran otrok ne zna slovensko ne brati ne pisati in ne pravilno govoriti; dobro pa se je naučil zasramovati svoj materni jezik. Ako pa je vendarle kdo, ki zna slovensko čitati, se je naučil doma, ali pa pri krščanskem nauku. Pa tudi pri poučevanju krščanskega nauka je prepovedano pisati slovensko. Sedaj izganjajo slovensko duhovščino, na njeno mesto pa nastavljajo trde Nemce.

Kaj je to: »Kärntner Heimatsgedanke«? Načrtu pomenjevanja koroških Slovencev — temu se pravi koroška koroška ljubezen. Govore o »slovenische Trutzschulen«. To so šole, kjer bi se učilo nekoliko več materinega slovenskega jezika. Koliko »Deutsche Trutzschulen« pa stoji v Jugoslaviji, na Poljskem, na Češkem? Proč z njimi! Čemu jih trpiti, ko so pa koroški Nemci načelno proti manjšinskemu šolstvu.

V zadnjem času pobirajo tudi pri Slovencih za »Grenzschulen«. Tam na meji — pravijo — je veliko nemških otrok, ki se ne morejo vzgojiti dovolj nemško, ker so tam Slovenci. Take šole nameravajo zidati ali jih že zidajo v Ljubelju, na Področju in drugod. Kdor le malo pozna te pokrajine, vé, da tamkaj sploh ni nemških otrok. »Grenzschulen« bi naj bile nove pomenjevalnice. To je vse prav, to niso »Trutzschulen«. Hinavstvo, laž in teror, to je toliko hvalisano nemška »kultura«.

Nemci ne morejo prehnati svojih utravističnih šol. Dobro bi bilo, če bi jih naklonila jugoslovanska vlada razpelošnim Nemcem. Recept je na razpolago. Kako bomo srečni!

Da dunajska vlada nima moči, odprti slovenskih šol — to je grda laž. Vlada ima moč in kar hoče, to izvrši. Toda vlada sama je tista, ki vzdržuje one, na katere potem upira prst, češ:

ne pustite, nemško ljudstvo ne dovoli!

Utravistične šole so najnevarnejše orodje v nemških rokah. One pomenjujejo stalno in po smotrenem načrtu.

Več — več pozornosti! Kličemo jugoslovanski vlad! Ne zapustite nas! Mišlite na Koroško! Morituri vos salutanti!

Politične beležke

— Ko so nosili vso politično odgovornost klerikalci... Klerikalci so dobili pri zadnjih volitvah 21 od 26 poslancev v Sloveniji. Njihova zmaga je bila popolna. Na njo je bila SLS ponosna. Z zmago je prešla razumljivo vsa politična odgovornost v Sloveniji na klerikalno stranko, ki je dosegla absolutno zmago samo zato, ker je ljudem na prevarantan način obetala nebesa že na zemlji. Včerajšnji »Slovenec« pa sam priobči kaj je Slovencem dalo 21 klerikalnih poslancev. Zemljiški davek, ki je dosedaj znašal v Sloveniji le 6 milijonov Din se sedaj poveča na 36 milijonov Din. Osebnih dohodkov, ki se je dosedaj obdačevalo od 4.8 — 17 odst., se bo po novem finančnem zakonu obdačevalo z 5.30 — 22 odst. čistega dohodka. Od 100 Din komnatne najemnine v Ljubljani bo plačati državnega davka Din 41.60 (dosedaj 32 odst.) v ostalih krajih Slovenije ter povsod v Dalmaciji Din 26.52 (dosedaj 20.4 odst.), dočim se bo n. pr. v vseh krajih Srbije plačevalo istega davka pri stanovanjih le Din 9.88 pri drugih lokalih pa od 13.56 — 27.12 Din, na Hrvaškem in v Volvodini Din 18.59 — 23.66, v Bosni in Hercegovini pa le 8.84 Din. »Slovenec« pristavlja k tem številkam, da je z njimi »brezdomno dokazano, kako je ravno Sloveniji z novimi davčnimi dokladi naloženo neznošno breme«. »Slovenec« tozadevni članek bi bil objektivno, ako bi bilo v njem zapisano tudi to, da so ti neznošni davki zadeli Slovenijo baš takrat, ko je imela klerikalna stranka v rokah malone vse slovenske mandate in ko je prišla v naš državi s pomočjo klerikalcev in radličevcev na vladno večerška radikalna stranka, ki nosi skupaj s klerikalci vso odgovornost za nove davke. Sedaj imajo klerikalni volilci priliko, da kriče na ves glas: Zivio SLS!

— O atentatu na Koroško. Beograjske »Novosti« so prejele iz Ljubljane sledečo izvirnost: »Notranje ministrstvo je bilo obveščeno, da je Orjuna sklenila izvršiti atentat na dr. Koroško. Zato je šest beograjskih detektivov spremljalo Koroško na celi poti iz Beograda, v Celju pa je bilo v incidentu okrog sto policistov in detektivov. Privrženci ni bilo nobenih in zborovanje je poteklo v redu in miru.« Predstavniku slovenske avtonomije vsakor dolgi osebnostni garda in v tem, kakor razvidno, beograjskim ministrom ni odrekati uvidenosti. Morda pa je dr. Korošek odgovoril svojo abstinenco baš zato, ker se v Beogradu navzlic svojim jadom čuti varnejše kakor v ožji domovini pred umišljenimi strahovi.

— Dika v jajcu. Najnovejša izjava, ki jo je Stipa Radić dal dopisniku beograjskih »Novosti«, se glasi: »Mnogo truda bo treba, da se popravi, kar je zadnje dni bilo zagrešeno. Spor z radikalci pa je pravzaprav nastal radi dika v jajcu. Kar se tiče objave Markovega protokola, potrebujemo predhodno sporazum z gg. Korošcem in Spahom. Ako ne pristane, ga morda objavimo sami. V slučaju, da nas napadejo Italijani, se bomo Hrvati sami branili pred njimi!«

— »Balkanova« roba. Ministra Jankovića velikosrbski radikalni organ kratkomalo ponuja Hrvat in Sloveno Italijanom. V nedavnem uvodniku piše: »Ali Hrvati mislijo, da je nam kaj za njihovo Reko in Istro?... Mi bi mogli mirno izročiti Italiji le Reko temveč tudi Zagreb in Ljubljano!« Hudo se seveda moti »Balkan«, ako misli, da je v ujednjeni državi vse le »roba« za cincarke posle. Toda njegova veleizdajalska pisarija bi zaslužila sodniško lekcijsko.

Po svetu

— Akcija ruskih monarhistov. Iz Varšave poročajo, da je ruski prestolni pretendent, veliki knez Ciril Vladimirovič, izdal proglas na ruski narod, v katerem ga spominja na nekdanje lepe čase in bodri k odporu proti komunističnemu režimu. Kmetom zagotavlja proglas posest plemiških (bojarskih) zemljišč, ki so jim pripadali po revoluciji, in jim obljublja, da bo vnovič uvedel dedno pravo in svobodno trgovino.

— Stišnje potuje na severni tečaj. Iz Kristianije poročajo, da se nemški veleindustrijalec Hugo Stinnes pripravlja na daljše potovanje po severu. Njegov končni cilj je severni tečaj, ki ga hoče doseči v aeroplanu.

Prosveta

Ljubljanska drama. Po Schönherbergovi tragediji »Ono« sta ga. Bukšekova in g. Bratina sinoči nastopila v Bracovi komediji »Prava ljubezen«. V primeri s prvim večerom njunega gostovanja sta nam mariborska umetnika drugi večer nudila predvsem razvedrilo, ki je prav ugodno vplivalo na občinstvo. »Prava ljubezen« ni globoka komedija z mračnim ozadjem, kakršne so zlasti komedije ruskega izvora, temveč veseloigra lahkega značaja, ki meji mestoma celo na vulgarnost, tako da se tu tuintam preplasi, ali se bo avtorju povsod posrečilo ohraniti spoštovanja vredno distanco, ki ne profonira gledališča. Bracoo je odra vajen, to se vidi; na koncu popravi vse tudi le naznačene banalnosti in tako zmaga nad samim seboj. — Ga. Bukšekova in g. Bratina sta se nam v Bracovi komediji odkrila z nove strani; pokazala sta, da jima tudi komedija nudi prilike za razmah. Svoji vlogi sta odigrala prav zadovoljivo. Občinstvo jima je to tudi priznalo s ponovnim odobravanjem in klicanjem pred zastor. Ga. Bukšekova je prejela lep šopek. Z Bracovo komedijo sta mariborska umetnika vzela od Ljubljane slavo. Njuna turneja je pri nas popolnoma uspela. Želimo, da bi bila deležna iste sreče tudi drugod, kjer nameravata člana mariborske drame nastopiti.

Dve repizi italijanskih oper v Splitu. Poročali smo že, da sta se za časa kongresa »Udruženja glumaca SHS« v Splitu peli dve operi, Verdijev »Rigoletto« in Rossinijev »Seviljski brivci«. Obe operi sta se ponovili in sicer v novi sedbi. V »Rigoletto« so nastopili drugič: ga. Vesel-Polla kot Gilda, g. Spiražič kot Rigoletto, g. Marijašec kot Sparafucile, gđ. Engel kot Magdalena, g. Rijavec kot mantovski vojvoda. Ostale vloge sta peli dami gnl. Verhuc in Matovič ter gg. Zorman, Stefanovič in Mitinovič. — V »Seviljskem brivcu« je nastopila kot Rosina gđ. Sofija Drausali, g. Rijavec kot grof Almaviva, g. Ertl kot Figaro, g. Marijašec kot Basilio in g. Tucakovič kot Bartolo. Obe repizi sta izpadli vohre zadovoljivo.

Dr. Dragotin Lončar: »Politika in zgodovina«. V Blaznikovi tiskarni je izšla 154 strani obsegaajoča Lončarjeva knjiga »Politika in zgodovina«. Spis ima pet oddelkov. V prvem oddelku obravnava publicist politike Maasryka, Kreka, Mahniča, Svetca, Šustersiča in Tavčarja. V drugem oddelku opisuje boj za Jugoslavijo v socialističnem gibanju. Tretji oddelkek razpravlja o centralistični in federalistični, oziroma avtonomistični ustavi v Jugoslaviji, četrti oddelkek govori o razlikah med socialističnim in komunističnim gibanjem. Peti oddelkek je najobsebniji in pripoveduje zakaj in kako smo izgubili Koroško ter Primorsko. Spis je aktualen, ker je zgodovinski dokument slovenskega mišljenja in gibanja ob svetovni vojski. Stane broš. 30 Din.

»Darovanje«. Izšla je zbirka pesmi »Darovanje«, ki jo je izdal g. Fran Onič. Knjiga se dobi po knjigarnah.

Kino

Gösta Berling v filmu. Maurice Stiller, slavni švedski režiser je pravkar srežiral znani roman Selma Lagerlöfove »Gösta Berling«, ki nastopi sedaj svojo pot po svetovnih kinogledališčih.

Schillerjev »Wallenstein« je nedavno postal junak v filmu istega imena, katerega je izdelala neka češkoslovaška filmska družba.

Jugoslovanska pokrajina v filmu. Velike filmske družbe so se začele zanimati sedaj tudi za jugoslovanske kraje, katere božejo izbrati za dogajališča filmskih motivov. Družba Ufa je n. pr. pripravila večjo ekspedicijo, ki odide v Dalmacijo, kjer bo odigrala film »Blagajna velikega vojvode«, prirejen po istoimenem romanu znanega pisatelja Franke Hollerja. Ista družba hoče posneti tudi naravne krasote našega jadranskega nabrežja, zlasti mesta Dubrovnik, Split, Kotor in otok Rab.

»Kino Ideal« v Ljubljani predvaja od četrtka do nedelje zelo zanimiv program »Clovek pred 100.000 leti«. Film kaže razvoj raznih plemen človeštva, početek sveta, tisočletno razvijanje zemlje v plodovitost in sedanjí stan. Obisk se priporoča osebito inteligentnemu občinstvu, mladini pa je nedostopen.

Lya Mara nastopi v »Kino Matica« v Ljubljani. Od dneva 12. do nedelje 15. julija predvaja »Kino Matica« prvovrstno učinkovitost briljantno veseloigro »Kri — Kri« ali »Vojvodinja Terahac« (nazaj Cabaret!) z nadvse ljubko Lya Maro, priljubljeno filmsko divo, v glavni vlogi. Sodelujejo glasoviti filmski umetniki Joh. Riemann, Fritz Schulz in drugi. Sijajni komični prizori, ki vznepajo salve smeha, bogata in razkošna rečija ter bujne plesne scene, ustvarjajo film za brezkonkurenčno veseloigrsko učinkovitost. Dobra ura smeha in zabave bo te dni le v »Kino Matica«.

Sport

Tekmovanje za oficelno nogometno prvenstvo Jugoslavije. Poslovni odbor J. N. S. je na svoji seji dne 19. junija določil termine in pozicije za nogometne tekme za prvenstvo Jugoslavije. Dne 2. septembra igrata v Ljubljani prvak Zagreba in prvak Ljubljane, v Beogradu prvak Subotice in prvak Beograda, v Sarajevu pa prvak Sarajeva in prvak Splita. Dne 9. septembra igra zmagovalcem druge tekme z zmagovalcem tretje tekme. Kraj za to tekmo se še določi. Dne 23. septembra pa igra v Zagrebu zmagovalcem tekme med zagrebškim in ljubljanskim prvakom. Vse te tekme se vršijo po § 17 pravilnika za prvenstvene tekme (coup-sistemu).

Pogon v Beogradu. Poljski nogometni prvak »Pogon«, ki je igral v Zagrebu s Haškom in Concordijo, je odšel iz Zagreba v Beograd, kjer je včeraj premagal BSK s 5 : 2. Danes igra Pogon z Jugoslavijo.

Ilirija z Primorje. Mesto odpovedane tekme z dunajskim Floridsdorfom igrata v soboto popoldne v Ljubljani Ilirija in Primorje. Tekma se bo vršila na igrišču Primorja.

Nogomet v Göteborgu. V torek je Göteborg zmagal nad Londonom z 2 : 1.

Narančič in Perpar na lahkoatletškem mitingu v Borasu (Švedska). Dne 5. in 6. m. se je vršil v Borasu lahkoatletski miting, na katerega so bili povabljeni tudi lahkoatletci, ki iz Göteborga potujejo v Stockholm. Vabilo so se odzvali Nemci, nekaj Fincev, Norvežani in oba Jugoslavana Narančič in Perpar. Prvi dan so bile izločilne tekme. Narančič se je metanju diska prebije v finale, v kroglu podleže ostrim konkurenci. Tudi Perpar doseže v teku na 100 m placement za finale s tem, da zmaga v preteklu (11.2) in da je v semifinalu drugi. Drugi dan: V disku doseže Narančič s 37.30 tretje mesto. Prvi je bil Lundstrom s 42.40. V

teku na 100 m zmaga Nemec Friedrich z 10.8. Perpar gre kot četrti skozi cilj pred Norvežanom Larasenom in Nemcem Trossbachom.

Mednarodno kolesarsko dirko na progi Maribor-Zagreb (170 km) priredi 22. julija Hrvatski klub biciklistični Sokol v Zagrebu mesto odpovedane dirke Gradec-Zagreb. Proga vodi iz Maribora preko Celja, Zidanega mosta, Radeč, Krškega, Brežice, Podsedca do Zagreba. Tekma je odprta za vse kolesarje, ki imajo legitimacijo Jugoslov. Kot. Saveza ali od Saveza, ki pripada U. C. J. Kategoriji sta dve: 1. Lahka kolesa (Schlauchreif) in 2. težka kolesa (Wulstreif). Nagrade so za prvo kategorijo štiri od 500 do 1500 Din, za drugo kategorijo tri od 500 do 1200 Din. Kolajno dobri vsak dirkač, ki despo v svoji kategoriji eno ura po prihodu prvega. Prijave, za katere je plačati 25 Din, naj se pošljejo do 15. julija na naslov V. A. Wellier, Zagreb, Marovska ul. 16. V prijavi se mora navesti ime in preddne, točen dan, rojstno leto, ime kluba in saveza, državljanstvo, številka legitimacije, številka kolesa. Vsak dirkač se mora javiti 22. julija ob 8. uri zjutraj pri Club-kavarni pri dravskem mestu v Mariboru. Podrobnosti razpisa so na razpolago v našem uredništvu. Iz Ljubljane so dosedaj prijavljeni nastopniki znani dirkači: Kosmatin, Bar Vinko in Adolf Skrajnar, Goltes, Šiškočič, Balželi, Kosmina in Pogačar.

Klub kolesarjev in motociklistov »Ilirija« v Ljubljani priredi v nedeljo dne 15. t. m. trening-dirko na progi Ljubljana - Celje in obratno 150 km. Start ob 10. uri pri 1. km na Dunajski cesti. Tekma je obvezna za vse člane dirkač, kateri se hočejo prijaviti za mednarodno dirko dne 22. t. m. na progi Maribor-Zagreb ter za mednarodno dirko, dne 29. t. m. na progi Dunaj-Gradec. Prijave sprejema do 14. t. m. g. Mirko Nardin, Gospodarska cesta 14. — Odor.

Službena objava LNP. Seja poslovnega odbora se vrši danes v četrtek ob 8.30 v sobi Sportne zveze, seja upravnega odbora pa v petek ob 8.30 istotam. Tajnika.

Službena objava LLAP. Danes v četrtek ob 8.30 zvečer seja upravnega odbora v pisarni Sportne zveze.

S. K. Primorje poziva vse sportnike, posebno pa svoje članstvo, da se udeležijo v čim večjem številu pogreba pridne, zveste in neumorno-delavne članice Zinke Zadnikarjeve. Pogreb se vrši danes ob 17. uri popoldne iz Opekarske ceste.

S. K. Primorje - plavalna sekcija. Redni treningi se vršijo od danes naprej do preklica in sicer vsak ponedeljek, sredo, četrtek, soboto in nedeljo ob 3.30 do 6.30 popoldne. V teh dneh mora vsak redni član plavalne sekcije prisostvovati obveznim treningom. Waterpolo-trening bodo v najkrajšem času objavljeni. V nedeljo, dne 15. t. m. se vrši sestanek vseh rednih članov plavalne sekcije na plavalnem prostoru in sicer ob 15. uri. Prisotnost obvezna! Načelnik.

Državna borza dela

Pri vseh »Državnih Borzah Dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 24. junija do 30. junija 1923. dela 288 moških in 157 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 273 moških in 115 ženskih delavskih moči. Posredovani se je izvršilo 186.

Promet od 1. januarja do 30. junija 1923. izkazuje 28.198 strank in sicer 13.043 delodajalcev in 15.155 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 6311.

Dela iščejo: kovači, stavb. in strojni ključavničarji, železostugarji, mizarji, peki, mlinarji, mesarji, strojniki, kurjači, natakarice, čevljarji, elektromonterji, pisarniške moči, trgovski sodrujniki, vzgojitelji, vajenci, vajenke itd.

V delo se sprejemajo: železarji, rudarji, kotlarji, kleparji, pečarji, usnarji, krojači, pleterarji, slaščičarji, zidarji, služkinje, kuharice, vajenci itd.

Mariborska nedelja

Maribor, 8. julija.

Nekoliko vsakdanjega kot zadnja. Brez sprevedov, manifestacij in velikih muzik. Nekoliko volilnega manevra pa smo vendarle imeli: mogočna SLS se izmed vseh strank še vedno najbolj boji za svoje pozicije. In tako neprestano mobilizira, kot svoj čas Prusi, da bi jih ne doletela končna ista usoda. Danes so z jutranjim vlakom peljali ovčice na Ptujsko goro. Na romanje seve, da pa bolj drži, je šel upletati med verske resnice klerikalno politiko pridigar Živornik in drugi enaki posvetnjaki so mu pomagali izven cerkve. Nič ne zmanjšujemo, ker hočemo biti vedno in v vsem objektivni: več stotin so jih nagnetli v živinske vagonce. In v mestu je zavladalo občutno pomanjkanje kuharic in dekel. Zetev je torej še vedno precejšnja in danes so pri ključili že tudi precej železničarjev in raznih drugih blivših rdečkarjev, katere so hoteli najprej (namreč na volilnih slo dih) osrečiti z višjimi plačami. Sedaj ko je postalo jagne že krotko, pa morajo nasprotno novo pečeni krščanski socialci mesečno odrahtovati v katoliško kaso, na še na Ptujsko goro morajo. Prihodnje leto bodo že nebo nosili pri procesiji. Kakor upreženi sužnji so se mi zdeli na včer, ko so stopali natrpni hujskajočega sovražila iz vagonov po končani božji poti. Daleč je še dan njihove sčobode.

In Maribor, ko da ne vidi in ne sliši nič. Končno je žgalo poletno solnce na ulice in jih izoraznilo. Meščani so hiteli ven, kjer je dišalo seno in greblo tisočero rok v strahu pred oblaki, ki so še vedno grozili v ozadju. Klase pa se je sušilo in veter je dvigal kruh. Hodili smo po stezicah in vdihavali zelenje. Le malokdo se je mogel udati poeziji, da mu ne bi obenem vnikala kalkulacija novih šestkratnih davkov na zemljišča s cenami moke in živine.

Po cestah je prašilo. Tudi pri nas ni samo beda doma, mnogi je tudi razkošja, ki nudi ob nedeljah kočije, avtomobile, veselice in — pljanost. Ves popoldan je v največjem diru prevažal tovarni avto veseljake na Pobrežje, kjer so pod slavoloki »gasili« požarniki. Še živahneje je gomazelo krog in krog po vinotočih. Ko se je zgrinjala nad Dravsko dolino temina, in je svetlikala le še gladina reke, je odmevalo z vseh gričkov in iz dolinice Bakovo petje kot ob trgatvi. In Kurent je godel...

V Tomšičevem dvoredcu je bilo še veseleje: cirkus, rokoborba, množica. In še sokolsko so zaigrali, pa so zaploskali vsi nemškutarji.

Končno svetlejši utrinek: Iz Ruš se je vrnila Glasbena Matica. Bila je zopet na deželi in ima še Št. Ilj na programu. Da bi ostala tako gibčna in življenja polna! Naša nedeljska opazka je ugriznila polnjlane, Matičarjev ne. In če bodo Matičarji res stalno ponašali gorkoto naših jugoslovanskih src v mesta, trge in vasi in toplila sovraštvo med ljudstvom, se bodo jezuitarji še zelo grizli. Blivšemu proletarskemu hujskaju sedaj radikali pa bo zmanjkalo sape.

Tudi plantci so bili zunaj, celo na Urško so se okorajžili. Pred vojno smo poznali Mariborčani samo Areha, sedaj je že celo Pohorje premarkirano, tudi na levem bregu se že pridno spuščamo v višave, začnemo se s sistematično turistiko. Ni jih dosti, toda par mož dela temeljito. Uspehi so veliki.

Skoro bi prešel in bi manjkalo: z romarji se je vrnila tudi četa Sokolov iz Silvnice, kjer so spremili na zadnji poti mladega posestnika Jarca, kmečkega Sokola od Sv. Marjete na Dravskem polju. Ognjena tla ima tam Sokol, a stoji trdno, učitelj s kmečkimi fanti. Druga četa Sokolov in Sokolice se je vrnila na večer z zleta iz Konjice.

In še na mejo smo mislili: deklise so nabirale po ulicah za obmejno šolstvo. Torej živimo in širimo se, zgodovina bo sodila, če smo storili dovolj. Zdi se mi, da trosimo mi kapljice tam, kjer vlivajo drugi z čebrom.

Zračna pošta

Polagoma nastopa čas, ko se človeštvo ne bo moglo več zadovoljiti z oskrbovanjem pošte po železnih in v parnikih. Vse to poslovanje se vrši prepočas. Ako pomislimo, da potrebuje premoč od enega konca evropskega kontinenta na drugi kraj deset ali celo štirinajst dni, je treba priznati, da je naš poštini promet pravzaprav še vedno na stopnji polzeve histrosti. Opravičeno se zato pojavljajo glasovi, da bi bilo za poštini promet vredno organizirati službo z zrakoplovi.

Američani, ki so na polju tehnike najbolj izkušeni in nedosegljivi mojstri, so v tem oziru podvzeli največjo dosedanj akcijo, od katere si obetajo v prihodnosti krasne sadove. Z letošnjim avgustom so uredili trajen in stalen zračni poštini promet med mestoma New York in San Francisco. Daljavo med obema krajema, ki znaša tri tisoč milj ali nad 5 tisoč kilometrov bo zrakoplov preletel v 28 urah. Pot sama bo razdeljena na tri dele: New York-Chicago; Chicago-Shejena; Shejena-San Francisco. Vsaka etapa zračne pošte je dolga približno tisoč milj. Najtežja etapa je tretja, to je ona med Shejeno in San Francisco. Tu bodo morali aeroplani leteti preko Kamentih Planin in Sierra. Drugače pa bo let jako sigen in celo prijeten. Zrakoplovi bodo morali leteti tudi ponoči. Na vsaki petdeseti milj te zračne zveze se zgradi velike svetilni stolp, ki bo metal svoje žarke 30 milj naokoli. Poleg tega je uprava te zračne linije poskrbela za umetno razsvetljavo na petih glavnih postajah: Chicago-Jova, Chite, Omaha, North-Plat in Shejena. Na teh postajah so postavljene svetilke, ki bodo proizvajale svetlobo 600 milijonov sveč. Njihova luč se bo videla 1000 km daleč. Poleg tega bo na vsaki 5 km razdalje postavljena ogromna svetilka. Aeroplan se bo lahko ravnal po teh svetlobnih telesih, ki bodo predstavljala neskončno dolgo vrsto luči.

Od New Yorka do Shejene bo potovanje po zraku prijetno, ker so tla na tem ozemlju ravna in suha ter ni nad njimi velikih in neprilakovanih izprememb gle-

de toplote in zračnega tlaka. Težje pa bo potovanje po tretji etapi. Kamenite Planine so namreč tukaj visoke nad 5 tisoč metrov nad morjem. Vrhovi govorja so pokriti z večnim ledom in snegom. Vetrovi so zelo močni in pogostoma menjavajo smer. Na zemlji pa vsled goratosti ni primernih mest za pristajanje zrakoplovov. Poštini piloti se bodo na tej progi morali boriti z mnogo večjimi naravnimi težavami nego vojni piloti za časa svetovne vojne. Vojaški aeroplani so navadno letali zelo visoko, toda njihov let je trajal le malo časa in še to je bilo po dnevi. Če je bilo vreme neugodno, so se vračali nazaj. Poštini zrakoplovi v Ameriki pa bodo morali premagati vse težkoče. Nadaljevati bodo morali pot ponoči, v dežju, snegu, toči in silni burji ravno tako, kakor ob lepem vremenu in v brezvetrili. Zavezovali te težkočede za potne pilote imenovani le najzbranejši zrakoplovci, s katerimi razpolaga ameriška civilna aviacija. Piloti bodo seveda izvrstno plačani. Njihov zaslužek bo trikrat večji nego dohodki treh aktivnih ministrov pri nas. Toda vsi ti izdatki se bodo naposled bogato rentirali ker značijo ogromno pridobitev za ameriški poslovni svet. Pomislimo samo, kakšno vrednost bo imelo pismo, ki bo despo iz San Franciscu v New York ali obratno (tekem 28 ur) Sedaj rabi tako pismo, da despo na mesto cele 4 in pol dneve, in še to samo tedaj, ako ga pošlje interesent z ekspressnim vlakom.

Naši kraji in ljudje

Prvi početak

Povodom desetletnice smrti Ljube Jovanovića-Cupe.

Pretekli ponedeljek so dali nekdanji tovariši in prijatelji Ljube Jovanovića-Cupe v beograjski saborni cerkvi desetletni pomen temu apostolu jugoslovenske misli.

Leta 1903. je bilo, v jeseni, ko sem kot mlad novinarski začetnik sedel v redakciji tržaške "Edinosti", ves prežet jugoslovenske upornosti, trdno prepričan, da je naša rešitev od nemškega in italijanskega jarma mogoča samo v združenju vseh jugoslovenskih delov v eno samo močno celoto. V takem razpoloženju dobim prvo številko tednika "Slovenski Jug", ki ga je izdajala v Beogradu mala skupina mladih dijakov; iz lista sem videl, da nisem osamljen, da se privrženci jugoslovenske akcije že organizirajo in napisal sem takoj pismo, v katerem sem opozoril urednike "Slovenskega Juga", da se morajo ozirati na razmere v Sloveniji, kjer bo imelo Jugoslovenstvo svoj prvi konflikt s sovražniki.

Kmalu sem dobil odgovor. Napisal ga je Joca Tanović, današnji urednik "Politike", takratni stebler "Slov. Juga" in najbolj vneti sodružnik Ljube Jovanovića-Cupe. V pismu mi je zatrjeval, da je gibanje zamišljeno tudi za Slovenijo, vendar pa so o tem delu jugoslovenskega naroda pokretajoč gibanja prav malo informirani in bi bilo zelo potrebno, ako bi za vsako številko lista kaj napisal. In začeli smo pisati prav pridno, največ o razmerah v Primorju in na naši severni meji, tako da je prišal "Slov. Jug" v vsaki številki skoro toliko gradiva o slovenskih razmerah kot o razmerah v drugih jugoslovenskih deželah.

Spomladi naslednjega (1904.) leta so me moji prijatelji povabili v Beograd, da imajo v svojih vrstah, oziroma v svojem krogu tudi vsaj enega Slovenca. Tretji velikonocni dan okoli polnočnega sem prišel z avstrijskim potnim listom, ki mi ga je izdal — četudi niti polnoleten še nisem bil — takratni okraglar v Crnomlju, g. Viktor Parma.

Tako sem prišel v središče in žarišče jugoslovenskega revolucionarnega gibanja, ki ga je vodil pokojni Ljuba Jovanović-Cupa, zvesto so mu pa stali ob strani današnji urednik "Politike" gosp. Joca Tanović, oba brata Nešića, Ljuba in Milan, simpatični tehnik Kosta Jovanović, pisatelj Vlada Stanimirovič in Milan Kozaković, Gliša Elezović in mnogi drugi, sami visokošolci, ki so bili vsi prepričani, da je prišel čas za revolucionarne priprave, katerih rezultat naj bi bil splošni upor jugoslovenskega naroda, podprt po srbski armadi in ki bi ustvaril močno jugoslovensko državo od Triglava in Trsta pa doli do Soluna!

Pokojni Ljuba Jovanović-Cupa je vodil cel pokret, na čigar programu sta bila najprej kongres jugoslovenskega dijaštva in jugoslovenska umetniška razstava. Posebna deputacija je šla v Ljubljano, da uredi zadeve s Slovenci. Odvedel sem jo k takratnemu visokošolcu Gregorju Zerjavu, ki je stvar vešč energično v roke in organiziral krasen izlet slovenskega visokošolstva in drugega občinstva v Beograd, na prvi jugoslovenski dijaški kongres, na prvo jugoslovensko umetniško razstavo in — na slavnost kronanja kralja Petra, ki se je izvršilo kot proslava stoletnice prve srbske večje ustaje pod slavnim voždem Karadjordjem I. 1804.

Jugoslovenskemu dijaškemu kongresu, ki je bil resnično impozantna prireditve, je predsedoval visokošolac Gregor Zerjav iz Ljubljane, ki je imel tudi referat o Sloveniji. Tudi Janko Pretnar je imel referat in omembe vredno je, da so bili srbski dijaki ravno z referatom o Sloveniji in z obema slovenskima refe-

rentoma Zerjavom in Pretnarjem najbolj zadovoljni. Lepi so bili ti dnevi in kralj Peter je sprejel deputacijo dijaštva pod vodstvom Gregorja Zerjave v posebni avdienci, v kateri se je — pač prvič — govorilo tudi slovensko.

Pred kraljevim dvorom se je nekega večera zbrala visokošolska omladina in priredila burne in navdušene ovacije kralju, ki je zvišal resnično splošno simpatije in od katerega so se pričakovala velika dejanja. Ključ "Živio jugoslovenski kralji" so takrat orli po Terazijah, na balkonu pa se je pokazal kralj in se zahvaljeval: "Hvala bratče! In ona navdušena mladina je doživela 14 let pozneje popolno izpolnitev svojih takrat še fantastičnih sanj: Peter Karadjordjevič je postal resnično prvi jugoslovenski kralj in hvala mu je dal za služeni pridevek Veliki in Osvoboditelj!

Tudi Stjepan Radić je nastopil takrat pri nekem komersu. Takrat je bil navdušen pristaša narodnega edinstva in je posebno hvalil Slovence, ki jih je imenoval najnaprednejši del jugoslovenskega naroda, kjer vsak deseti človek daje po en goldinar na leto za literaturo, pri čemer je mislil na veliko članov Mohorjeve družbe. Tudi te besede je takrat izrekel Radić: Bolgarji so srečni, odkar so se ocepili od grškega carigradskega patrijarhata in jih je grški patrijarh preklel. Hrvati in Slovenci bodo šele potem srečni, kadar jih prekolne rimski papež!

To so bili početki jugoslovenskega revolucionarnega gibanja. To gibanje se je razvijalo dalje, se razširjalo in organiziralo, ustanovljale so se zveze med središči — tudi med Ljubljano in Beogradom — pridružili so se mu moške kot je Ljuba Davidović, dr. Boža Marković, Milan Pribičević, general Boža Janković, Ljuba Jovanović (sedanji predsednik narodne skupščine), Zivojin Rafajlovič, dr. Voja Marinković, Zivojin Dačić in mnogi drugi. Danes se lahko pove, da se je udeleževal jugoslovenskega gibanja tudi takratni mladi princ Aleksandar, poznejši regent in kralj. V diplomaciji je imelo gibanje tudi več zastopnikov, od katerih omenjam pok. Sveto Simića, poslanika v Sofiji, ki je bil tvorec srbsko-bolgarske carinske unije, ki naj bi bila nekak začetek dobrih odnosov med obema sosednjima državama, ki je pa — radi protestov in intrig od zunaj — morala pasti! Potem Jovan Jovanović, današnji zemljoradniški poslanec in bivši poslanik na Dunaju in v Londonu in znan predsednik naše plebiscitne komisije na Koroskem.

V tem času, ko se je rodila in dobila svojo določeno obliko jugoslovenska revolucionarna misel, je bil g. Nikola Pašić minister zunanjih zadev. K njemu je pripeljal pisca teh vrstic g. Ljuba Nešić in pri tej priliki je izjavil g. Pašić, ki je bil o razmerah v Sloveniji — celo o tržaškem šolskem vprašanju — dobro poučen, doslovno: "Slovenci so zelo važen faktor v jugoslovenskem gibanju, ker oni edini lahko vplivajo na Hrvate".

Lepo so se razvijale stvari dalje. Rodila se je narodna odbrana, prišli so "Preporodovci", Ljuba Jovanović-Cupa pa je začel izdajati v Beogradu dnevnik "Pijemonte". Ustanovljen je bil meščanski klub "Slovenski Jug". In prišla je balkanska vojna. Vsi so bili na bojnem polju. Ljuba Nešića sem videl kot artiljerijskega poročnika na delu baterije na cesti med Prilepom in Bitoljem, ko je odhajal veseli in bojevit ravno v boj za Bitolj, ki je bil par dni pozneje že v srbskih rokah. Tudi Jovana Tanovića sem videl kot podporočnika v Prilepu, tudi vsega navdušenega in bojevitiga — ta je danes major v rezervi, kar pomeni, da je nekaj napravil v vojnah. Ljube Jovanović-Cupa pa nisem videl v balkanski vojni nikjer, ampak vedel sem dobro, da vrši svojo dolžnost kot

manjstveni drogi leta 1913. pa je prišel pri Krivolaku kolera, kateri je v Skoplju kmalu podlegel in legel je v grob mož, ki bi igral še lepo in veliko ulogo v svobodni Jugoslaviji.

Prijatelji so se ga spomnili ob desetletni njegove smrti in so mu priredili pomen. Naj se tudi s akrajnega zapada svobodne Jugoslavije ali pri tej priliki prisrčna beseda od onih, ki so Ljubo Jovanovića-Cupa poznali in znali ceniti njegovo nad vse požrtvovalno delo na ustvarjanju pogojev za našo svobodo! Večen optimist je bil, navdušen in požrtvovalen, agilen in svest prijatelj! Večna mu slava!

Beograjsko pismo

Beograd, začetkom julla.

Saj vem, kaj mislite, da Vam bom prišel opisovati: kopalne kostime vseh vrst, rdeče, modre, žolte, pisane; in v teh kostimih telosa Evinih hčera in sinov vseh mogočih struktur in polti, v vseh mogočih pozicijah, kako mrgole v zelenih valovih Save, kako se blešče na počenem prostoru v solncu porjavle lakti, opaljena pleča, vratovi, prsa, in kako se razlegajo veseli vriski od povodnega življenja vzhlepih, civiliziranih "Malajcev" in "Malajk" tja proti Zemunu ... Mislite: nimamo solnce v Ljubljani — gotovo ga imate tam doli v Beogradu ...

Zmotili ste se! "Kupatilo" na Savi, ob takem času doslej že vsako leto vedno šumeče, vrveče od beograjskega prebivalstva, je letos skoraj prazno. Kopalne sezone ni. Kdo pa naj se tudi hodi kopat pod tem vedno oblačnim, neprijetnim nebom, v tem hladu, in kakšen užitek naj ima, če je vrhu vsega tega mogoče še čul, da je sredi leta zapadel sneg celo v klasični deželici bikoborov, v prelepi deželi Španski? Kar je bogatega Beograda, si je poiskal za kopanje in solenjenje toplije kraje nego so tu ob Savi in Donavi — Jadransko morje, dalmatinsko rivijero. Siromaki, ki ne moremo na jug, se moramo zadovoljiti s tem, da se ni s hladom vred linearno povečala staroslavna beograjska prašina, ki pride sicer poleti do svoje veljave.

Prazen in mrtev je Beograd v primeri s prejšnjimi meseci. Čas poletne paše ... Dolgečas, puščoba, kamorkoli kreneš. Ne sicer niti polovico toliko dolgečas kakor v Ljubljani, to ne, ali vendar — dolgečas. Na vsakem obrazu, ki ga srečaš, se ti di, da vidiš zapisano željo: "Da bi že enkrat posljalo solnce!" Ali njega, ki je "vir življenja", ni in ni ... Gre človek v nedeljo popoldne na Kalimegdan, da bi se razvedril. Gre, plača pod pritlikavimi kostanji v parku pol dinarja za sedež, v Ljubljani ste vsaj še toliko srečni, da sedite v tirolskem parku zastojni, ozre se na Savo, na Donavo, pogleda proti Zemunu in se vrne v mesto. Ali se je razvedril? Truden je, razvedrila in tolažbe bolj potreben nego prej. Ker ni solnce ...

Topčider, Koštunjak ... tam okrog so zeleni griči, prijazni, svetli, med drevjem bele hišice pred hišicami idilične tratiče — nehotne se spomniš na našo prijazno Dolenjsko. Tam je šumica, so senčice. Pa če ni solnce, si ne želimo sence — in tudi nekoliko daleč je v ta beograjski Maksimir, tramvaj pa so zadnje čase občutno poskočili s svojimi cenami.

Zato je Beograjčan najrajši doma. To se pravi — v "kafani". Pije "crnu kafe", pije pivo in politizira. Pri tem naj Vam omenim, da sta "kafa" in pivo tudi mnogo boljše nego v Ljubljani — enačja ("kafa") 1—1.50 Din, čaša piva 2—2.50 Din). Če si plačal v Ljubljani za grenko rjavo godlo, ki ji tam gori pravite "pivo", ali za "crno", ki naj bi bila "mokka" pa je vse kaj drugega, ceno, da so se ti lasje naježili, si prav vesel, kadar stopiš iz beograjske kafane, in niti kaldrma, že tudi od Amerikancev prokleta, te ne straši več tako silno ...

Pa politično osrače v centru države? Hm ... kakor podnebje te dni — mrtvo, puščobno. Mnogo se govori o Bolgarih, o novi bolgarski vladi, o komitahih. In vaak po svoje kombinira ... Fej, politika, ogabna stvar ... H koncu naj še omenim, da tuje ne

postaja v bližini parlamenta, da se ga izogni kakor vrag križa, ker sicer se ti zna pripetiti, kakor se je pripetilo meni, da te glas postave ljubiteljske povpraša, če si mogoče v svesti s Radićem in če nimaš mogoče v žepu bombe ... Z. K.

Sokolstvo

Sokolstvo in protialkoholno gibanje

Založna resnica je, da se pri nas in zlasti v Sloveniji, potroši ogromne vsote za alkoholne pijače. Izdatki za alkohol tvorijo lepo postavko v našem gospodarstvu, tako da bi se s tem novcem opomoglo mnoge kulturne in socialne organizacije. Še večjo škodo pa trpi naš narod na telesnem zdravju zaradi preobilnega uživanja alkohola. Zle posledice prevelikega uživanja alkohola pa se pojavljajo tudi na otrocih, zato je boj alkoholno potreben, če bomo zdrav rod, ki je temelj vsake države in vsakega naroda. Sokolstvo zasleduje po svojem idealnem programu vzgojo zdravega naroda po duhi in telesu, kar dosega z gojitvijo telesnih vaj. Znano dejstvo je, da ravnal alkohol uničuje one moči, ki jih pridobimo s telesnimi vajami, zato je sokolska organizacija tembolj poklicana, da zastavi vsa razpoložljiva sredstva tudi v boj proti alkoholu.

Da je Sokolstvo tudi v tem pogledu storilo že dokaj važnih korakov, nam dokazujejo razne resolucije, ki so bile sprejete na sokolskih skupščinah. Opiraje se na te resolucije je izdalo Savezno starišinstvo striktno predpise glede točenja alkohola pri raznih sokolskih prireditvah. Ker smo v času, ko se prirejajo skoraj vsako nedeljo sokolske javne telovadbe, združene z veseljem in zabavami, ne bo odveč, ako ponovimo tozadevne predpise, zakaj po dosežanih izkušnjah se opaja, da se nekatere društva vendarle ne držijo točno teh predpisov. Poudarjati moramo, da se pri sokolskem članstvu, zlasti pri mlajšem delu naše organizacije prav lepo kažejo uspehi protialkoholnega gibanja. Mnogo telovadcev sploh ne uživa alkoholnih pijač in goji torej popolno abstinenco, drugi uživajo opojne pijače jako zmerno. Sokolstvo pa mora skrbeti, da ne bo dajalo prilike za nezumno uživanje alkohola niti svojemu članstvu niti drugim, ki se udeležujejo sokolskih prireditev. Opaža se, da prihajajo na sokolske prireditve, ako trajajo čez normalno dovoljeno uro, ljudje, ki izrabljajo take prireditve, ker drugod ne morejo dobiti več alkoholnih pijač. Običajno se pojavijo na sokolskih prireditvah šele tedaj, ko se gostilne že zapirajo, in seveda ne v popolnoma treznem stanju ter večkrat povzročajo neljube incidente, ki gredo na rovaš Sokolstva. Da zabranimo to zlorabo in da varujemo svoje ime, naj se ob času, ko se zaprejo gostilne, zaprejo tudi vhodi na sokolske prireditve. Kogar ni bilo do 10. oziroma 11. ure, tega tudi ni treba po tej uri. Sokolske prireditve naj ne bodo zbirališče alkoholikov. S tako zabrano se bomo obvarovali mnogih nepravil, ki izvirajo iz preobilo zavzetega alkohola in delajo nečast družstvu in neopravičeno sramotijo sokolske zabave.

Konec vsake sokolske prireditve bodi brez izjeme ob polnoči. Po tej uri se ne sme točiti nikakih alkoholnih pijač, ljudstvo naj se razide. Sosednja društva ki posejajo sokolske javne nastope itak zapustijo zabave že davno prej in pohvalno moramo omeniti, da se po večini vračajo že v mraku domov. Ostanjejo navadno sami domači in za to je zabave do polnoči popolnoma dovolj. Društva naj se točno držijo tega predpisa in uverila se bodo, da gmotni uspeh prireditve ne bo nič manjši.

Med javno telovadbo se ne smejo prodajati opojne pijače. Tudi to naj velja brezpogojno za vse čase in vse kraje.

Ako lahko zdržijo telovadci ob napornem delu na telovadišču brez pijače, bodo tem lažje zdržali gledalci. Ob hudih vročinah pa so lahko na razpolago občinstvu brezalkoholne pijače. Prav tako dosledno naj se izvaja pravilo, da se mladini izpod 18. leta ne sme prodajati alkoholnih pijač.

Ako se bodo sokolska društva strogo držala navedenih predpisov, bodo mnogi koristila svojemu članstvu in narodu vobče.

Medzletne tekme češkega sokolstva

Od 6. do 9. julija so se vršile v Pragi medzletne tekme Č. O. S. Tekmam je prisostvovala tudi delegacija Jugoslovenskega sokolskega saveza, v kateri so sodelovali Tehnični odbor brajše dr. Murnik Ambrožič in Abšin.

V potek so se vršile tekme za prvenstvo Č. O. S. Udeležilo se je je 15 tekmovalcev, kar je najboljša priča izvanredne težkosti te tekme. Prvenstvo je dosegel Ladislav Vacha iz Brna s 89 odst. vseh dosegljivih točk. Tekma je trajala 8 ur. Isti dan so tekmovali tudi članice v igrah in v podvičnih nastopih.

V soboto so se vršile tekme članov in članic v višjem in nižjem oddelku. Tekme so se udeležilo nad 8000 članov in članic, tako da je bilo potrebno sanje okrog 800 sodnikov. Prvo mesto v višjem oddelku članov si je priborila vrsta iz Kral. Vmohradov, ki je dosegla 90 odst. točk.

V nedežo je bil šestboj, katerega se je vled ogromnih stavljenih zahtev udeležilo le 13 tekmovalcev. Prvenstvo je odnesel Jan Popelka iz Brna. Isti dan so se vršile tudi posebne tekme članov in članic, ki so prinesle krasne rezultate, v nekaterih točkah celo prekosile dosedanje češke rekorde. V tekni na 120 yrdov preko visokih zaprek so prekosili dosednji rekord kar trije. Četrti pa ga je dosegel: prvi je tekel 16.4 sek. Drugi dobri rezultati so bili doseženi v tekni na 100 yrdov (10.1 sek) pri skoku v višino s mesta (1.52 m) in s zaletom (1.78 m), pri plavanju na 100 m v poljubnem stilu (1:11.8) itd.

Vse tekme so se dokončale kljub velikanskemu številu tekmovalcev v najlepšem redu, v rezultatih se pa sroali velik napredek od zadnjih tekem, ki so se vršile leta 1920 na VII. letu.

Javna telovadba Sokolskega društva v D. M. v Polju. Preteklo nedeljo je priredilo to društvo javno telovadbo, ki je bila razmeroma še dosti dobro obiskana. Društvo je izvajalo proste vaje oziroma vaje s orodjem z vsemi oddeli ki od najmanjšega naraščajo do članstva. Člani so nastopili tudi še na bradlji, na konju in v prostem skoku v višino. Izvajanja vseh oddelkov, zlasti pri prostih vajah, so bila dobra, nekateri nastopi — med njimi ženski naraščaj in članice — so bili celo pohvalni, ako upoštevamo, pod kakšnimi okolnostmi večba društvo v Polju, ki nima telovadnice. Občudovanja vredna je vztrajnost, energija in ljubezen do dela pri telovadcih in še bolj pri vadiateljih in vadiateljicah v takih društvih po kmeth, kjer ne najdejo ti sokolski delavci nikake opore pač pa večkrat vse mogoče ovire in nasprotstva. Veliko mora biti navdušenja za sokolsko idejo, da po trudopolnem vsakdanjem delu posvetijo svoje moči v prostem času vzgoji sokolske mladine. Brez godbe, na samo štetje, so izvajali vaje, ki so jih morali stokrat predelati, preden so bile zrele za nakvizično, mora biti vse izvršeno v hipe. "tut Swit", — izkratka, hudo je, hudo, in slabi časi. Die Franzosen treiben beständig Exzessen, die man nit sagen einmal soll. Tudi jaz sem prišel na vrsto. Poslal sem svojo "Kamerjungfer" čevljarju po čevlje, pa se je domov prijavila brez njih, nek Francoz jej jih je med potjo vzel. Sedaj moram ostati dva dni doma, da mi podplatijo moje stare čevlje ...

V Parizu najbrže nimajo tako lepih hiš, kakor mi v Ljubljani. General Mirha (Murati) je hodil danes ves dan po mestu, si ogledoval hiše in eno celo od znotraj ... Purgar takšnega obnašanja seveda ni razumlj, — do danes.

Danes si pa omislil francosko pisanščino, ves popoldne jo lomim in zvečer, ker je resnično, da odidejo in da bo mir. V Zoisovem vrtu so Francozi napravili večerjo in gostijo za purgarijo. Bila je turška godba, rdeče in belo vino, pikolito, sladkarije, kava, rozolje, sladoled, pečenka, šunka, jezic et cetera, pa jaz nisem dobil nič ...

7. maja. Odhajajo. Tudi cerkve bodo zopet proste. Pripravljali smo velik ples v reduti, pa ne bo nič, ker so Francozi v Cernučah dva kmeta ubili in 3 ranili. "Um 7. Uhr ist der Rest auch beim Templ hinaus. Mein Segen wirt sie auf den Weg begleiten.

Wie wol ist mir jetzt, weil wir einmal ganz von den abschelligen Völkern loss gehn. Ich hab schoht wider ein neu-

Ob prvem prevratu

Po dolgih stoletjih je prvi in povsem nedoumni prevrat "zadel" Ljubljano leta 1797, ko so jo Francozi prvič zasedli in ostali pri nas od 28. marca do 8. maja.

Po naključju mi je prišla te dni v roke knjižica, ki je menda unikum. V našem muzeju je ni, tudi v licejski knjižnici niti v mestni je nisem našel. Knjižica je v majhnih osmerki, z gotovo v takratni ljubljansko-avstrijski nemščini, anonimna, z naslovom: "Briefe eines Bürgers in Laibach an seinen Gvatter in Laass über das Betragen der Franzosen während ihrem Aufenthalt in Kraln. Laibach 1797." V predgovoru pravi nimenovani založnik, da je neki ljubljanski meščan pisal svoj dnevnik od prihoda Francozov do njihovega odhoda, in ker je vsebina prav zanimiva, se je založnik odločil, da knjižico tudi izda. Datirana je z 26. majem 1797, torej jedva 14 dni po odhodu Francozov. Za Ljubljano torej prav lepa naglica, ki je za tiste čase gotovo boljša, kot n. pr. današnja "Narodova".

Neznani ljubljanski meščan opisuje zgolj drobnjav, same lokalne dogodke, ki niso v skoraj nikakršni zvezi s svetovnimi ali narodnimi dogodki tistih dni. Toda iz teh podrobnosti se tako lepo zrcali vse mišljenje in čustvovanje dobrega ljubljanskega purgarja tistih dni. — In tako domač se nam zdi možakar in znan, kakor da mo ga že tudi mi večkrat videli, srečali in mu zaman hoteli kaj povedati.

V prvem pismu od 29. marca 1797 povедуje naš purgar: "Gestern als am 28. Marzi haben wir hier kein kaiserlichen Soldaten mehr gesehen, weil alle über die Sau hinaus g'marschiert seynd. Da wars recht langweilig, und alle waren wir der grösstenen Porcht und Schrecken, was mit uns geschehen wird." Drugi dan je prišlo v mesto najmanj 2000 kmetov, vsak s svojo prazno vrečo, da bi pomagali izprazniti magacin. Pa je bil že prazen, in kmetje so s praznimi vrečami zopet odšli. Ze tri dni se premožnejši ljudje selijo in beže, večinoma v Gradec. Iz poznejših pism: 30. marca zjutraj pride prvi Francoz, podpolkovnik, kot parlamentar. V kratkem pričakujejo generala Bernadotta, kateremu pravi naš purgar po starem umu: "Bärntod". Okrog devete zjutraj prijezdi franc. rit-mojster in 30 jezdecev, "Scheissär gnant". Tako sliši purgar francosko ime "chasseurs". V Celovcu je general Ponabarth (Bonaparte). Potem pridejo jez deči, grenadirji, in zvečer izide patent, "oder Broglamazion", v kateri obljublja jo zaščito in da ne bodo nič hudega stili ne nam ne našim — starejšim ženskam.

Dne 2. aprila že nekateri Francozi ropajo, neki ženski so iztrgali uhane iz ušes. Storitlec je obsojen na smrt. General "Bärntod" pride na rotovž, obljublja pravičnost, govori tudi nekaj o Angležih, pa ga nisem razumel in vse naj ostane pri starem. le denar moramo "abfirat".

Popoldne postavi general Bernadotte novo 10 člensko municipaliteto. Hiše morajo speči kruha za 12.000 mož.

4. aprila veliko bobnanje, 300 "Schels-sär"jev koraka, na sredi tisti chausseur, ki je uropal uhane. Pred stolnico so ga ustrelili. "Pri belem konjičku" (Ressel-würth) se Francozi med seboj stego, 1 zaboden.

5. aprila. Včeraj sem že govoril s francosko stražo, na Spitalskem mostu. Ko sem šel mimo, me je stražnik vprašal: "Gi bi?" Bil sem lezen, ker ni nobena oštarja več odprta, pa sem odgovoril "Sitno je!", in stražnik zopet: "Paz' se!" pa sem šel svojo pot domov. ("Qui vive?" — "Citoyen" — "Passé!"). Zgorajšnje so edine slov. besede.)

V poznejših dneh se purgar gosto besedno pritožuje, da morajo meščani dati čevlje, usnje, slamo, žito, tobak, vino, kvartir. Včasih kaj zmanjka, takrat je loji! Zdi se ti, da čitaš mariborsko "Stražo". Člani "centregubernija" in "municipalitete" obedejejo pri generalu "Frankozetel". Se morajo zopet povzdano sprejemati. Komisarji kupujejo žito, vrečo pšenice po 1 gld 30 kr. Pod šušarskim mostom se potopi ladja z le-som. Nekaj se govori o premirju. 13. aprila se ceremonija umivanja nog opravi po starem običaju v najlepšem miru ...

Oficirji jedo pri "Bidelmanu", Francozi silno rekvirirajo. Zopet vesti o premirju. Res, 21. aprila celo pride iz Ofice kurir in pove, da je vest o premirju

nemara resnična. Dne 22. aprila je po daljšem odmoru zopet redni tedenski sejem. Par golobov stane 8 kr, funt teletine 5 — 6 kr. "Um 4 Uhr haben einige Offizir wider ein französisches Gspass macht, da habens Augengleser kauft, und haben durch die Brillen d' Mensch an-gaft." Strašno! Pomirljivo je pa, da je že takratna Ljubljana imela dovolj "Menschers", da se je francoskim oficirjem špas vsaj izplačal. 24. aprila so vložili v neko trgovino an der Schuesterbrucken, purgar je to pot objektivni in pravi: "Obs französische oder kremlerische Spizbueben waren, weiss man nit".

25. aprila — "Ist das edel v. Kleinma-yersche Komdior wider mit der ersten Zeldung entbunden worden." — Francozi pijejo kakor žolne. "Die Leut können saufen! Ich lass mich in Trinken auch nit spotten, aber ich bin nur ein Schatten dagegen." 28. aprila prispe general Ponabarth-Bonaparte, z Masseno, odse-de v nadškofiji, spi dve uri, potem vsta-ne in gleda skozi okno. "Da hats Zus-chauer geben! Er ist ein junger kleiner Herr mit aingfallnen Augen, und sein Ocsicht ist von der Sonn' z milch ver-brennt." General je odpral! gubernij.

Opoide je priredil obed in povabil nari tudi nekaj navadnih grenadirjev. Na mi-zi je bilo tudi nekaj domačih špagiljev, 6 funtov po goldinarji! Francozi vedno marširajo in jasejo sem in tja, prihajajo, odhajajo, dobro žive na naš račun, včasih kdo kaj ukrade, kadar ukazajo re-

Klop. Kdo ne bi občudoval pokrivala tega dela teh vaditeljev in vaditeljic. Čast jim, zakaj večjo pohvalo zaslužijo za svoje nesebično delo kakor marsikdo, ki se mu poje čast in hvala. Veselo je bilo videti žareče obraze veselja, ko so pri javni telovadbi v pohvali občinstva imeli edino zadoščenje za dolgoleten trud in napor. Sokolsko društvo v Polju pridno zbira doneske za lastno streho. Postaviti si hoče svoj dom, kjer bo gojilo sokolsko delo neovirano in pomnožilo svoje vrste. Naj se kmalu uresniči ta želja.

«Sokoli» na Koroski Beli je imel dne 8. t. m. svoj običajni vsakoletni nastop, ki se je izvršil v vsakem oziru prav zadovoljivo, tako v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru. Vse vaje, redovne in na orodju so izvajali domači člani, članice in obrtni naraščaj, pomnoženi z Jeseničani prav zadovoljivo, presenetil nas je pa nastop starih telovadcev, 12 po številu. Te vaje so žele navdušeno pohvaliti. Omeniti moramo še to, da je vsu godbene točke precizno izvajal domači sokolski orkester pod osebnim vodstvom učitelja br. Ferluga.

Sokolski nastop na Raki. Sokolsko društvo na Raki je priredilo v nedeljo 7. julija javno telovadbo, pri kateri so sodelovala bratska društva iz Krškega, Bregane, Brežice, št. Jerneja in Boštjanja. Prireditelj je zlasti v moralnem oziru nadkrilila vse prejšnje prireditve in je pokazala, kaj premore vztrajno delo v najtežjih okoliščinah. Domače društvo je letos prvič postavilo na telovadišče 10 lastnih članic in preko 40 moškega in ženskega naraščaja. Ugnjala je zlasti telovadba številnega domačega naraščaja in vaje domačega članstva s puškami. Društvo nima telovadnice, a ga kljub temu štejejo med najbolj delovna društva zagrebačke župe in ga po vsej pravici stavi med drugim društvom za zgled. Sami kmečki fantje, ki morajo trdo delati od zgodnjega jutra pa tja v pozno noč, pa še najdejo časa dovolj za telovadbo. Nekdaj tako razupita Raka se danes lahko ponaša z zgledno zavednostmi fanti in dekleti. Društvo ima lepo strokovno in leposlovno knjižnico in čitalnico, tamburaški in pevski zbor. V zimskem času je priredilo društvo javno tombolo, Miklavžev večer in tri dramske predstave.

Sokolsko slavje na Javorniku. Tukajšnje sokolsko društvo je dne 8. t. m. priredilo svojo letno javno telovadbo, ki je prav dobro uspela. Celotnemu odboru kakor tudi članstvu moramo izreči najboljše priznanje. Udeleženci so bili res zadovoljni. Pri telovadbi so izvajali člani, po številu 46, proste vaje za 1. 1923. Nastopile so tudi članice, gojenke, obrtni naraščaj, moška in ženska deca. Največjo pozornost pa je vzbudila vrsta starejših članov, med katerimi jih je že nekaj v precej visoki starosti, a kljub temu so vaje izvajali s pravo mladeniško eleganco. Tudi orodna telovadba je bila dobra. Udeležba je bila tudi iz drugih krajev številna, posebno iz Jesenice, Kranja in Bleda.

Zlet savinjsko-šaleškega okrožja v Šostanju je prošlo nedeljo uspel zadovoljivo v vsakem oziru. Povoljen odziv bratov in gostov iz sosednjih krajev, vestna priprava domačinov in ugodno vreme so pripomogli k lepi in dostojni proslavi 15letnice domačega društva. Po prisrčnem sprejemu na kolodvoru se je s trboveljsko rudarsko godbo na čelu razvil pohod po mestu, kjer je pred magistratom g. župan Marinko izrekel krepke pozdravne besede. Popoldanski javni nastop, razmeroma zelo obsežen, je zadovoljil v celoti; vse točke, izvajane precej eksaktno, so žele živahno odobravanje. Posebne pohvale je bila deležna deca in oddelek slovenjegraških gojenk s posebnimi graciozno izvajanimi ritmičnimi vajami. Domača zabava po javni telovadbi se je razvijala veselo v okviru dostojne domače razigranosti. Priznanje gre vedno pošteno, valnim žostanskim damam kakor enako seveda vsem, ki so se potrudili za ugoden potek prve letošnje obsežnejše prireditve v prijazni šaleški rezidenči.

Slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Borovnici se vrši 15. julija t. l. Vabimo vsa bratska društva in prijatelje Sokola, da se te slavnostne otvoritve udeležijo v največjem številu. Zdravol!

Sokol v št. Vidu nad Ljubljano proslavi dne 12. avgusta t. l. svojo 15letnico. Sosednja društva prosimo, da ne prirejajo imenovanj dan svojih prireditelj. Zdravol!

Sokol v Loški dolini priredi v nedeljo 22. t. m. javno telovadbo v Starem trgu. Pri sledeči vrtni veselici sodeluje orkester Sokola II iz Ljubljane. Nastop bo tem bolj zanimiv, ker bo sledil neposredno orlovskemu, ki se bo vršil 15. t. m.

Otvoritev Sokolskega doma v Borovnici. Dne 15. julija t. l. se vrši slavnostna otvoritev Sokolskega doma v Borovnici. Člani sokolskih društev, ki se udeležijo slavnostne otvoritve, imajo na progi Ljubljana — Rakek 50 odst. popusta.

pusta proti običajni izkaznici, ki se dobi v pisarni Jugoslovenskega Sokolskega Saveza. Udeleženci morajo pustiti žigovati izkaznico in celo vozno karto pri blagajni vstopne postaje. Karta velja tudi za povratek.

Mariborčani v Splitu. Na župni sokolski zlet v Split vodi Sokole in Sokolice iz mariborskega okrožja brat Marčan, bivši načelnik splitskega Sokola, sedaj vodja kreditnega društva v Mariboru, ki sprejema priloge še do petka. Brat dr. Lauš iz Splita je sporočil, da bodo obmejni Sokoli še s posebnim veseljem sprejeli kot dragi gostje. Za solidne zletnike računajo iz Maribora izdatke na 3000 do 3500 kron. Doslej se je prijavilo okrog 10 Sokolov in Sokolic.

Nova sokolska knjiga. Beogradska sokolska župa je izdala knjigo «Vaje na gredi», ki jo je napisal brat Gjorgije Ilić, po češki knjigi sestre M. Male.

Gospodarstvo

Trgovinski promet Trsta v lanskem letu

Trgovinska zbornica v Trstu je izdala statistične podatke o trgovinskem prometu v Trstu tekom leta 1922. Iz teh podatkov posnemamo:

V lanskem letu je znašal uvoz v Trst: po morju 9.528.564 q (v letu 1921 11.386.527 q), po železnici 7.218.967 q (6.650.697 q); skupno 16.747.531 q (v letu 1921 18.037.224 q). Izvoz pa je znašal: po morju 5.532.697 q (3.523.283 q), po železnici 6.974.295 q (7.370.344 q); skupno 12.506.992 q (10.893.630 q).

Celokupni promet izvoza in uvoza v letu 1922 je torej znašal 29.254.523 q proti 28.930.854 q v letu 1921 in je torej nadkriljeval predlanski promet za 323.669 q. Lanski promet preostavlja 47,6 odst. prometa iz leta 1921, ko je znašal 61.472.746 q. Napredek prometa v letu 1922, v katerem je vladala v Trstu največja ekonomska depresija in trgovinska kriza, je tako majhen, da se more trditi, da je leto 1922 nadaljevanje leta 1921.

Ekonomska kriza v Trstu je bila na svojem vrhuncu v zadnjih mesecih leta 1921 in v prvih mesecih leta 1922. Od januarja do konca marca 1922 se opaža pri uvozu in izvozu veliko nazadovanje, od aprila do avgusta 1922 majhno napredovanje in se drži tako od avgusta do konca leta. To napredovanje je prešlo tudi na letošnje leto, zaradi česar tržaški trgovinski krogi gojijo nado, da se ekonomska kriza v Trstu nahaja na potu svojega ozdravljenja.

Železniški promet Trsta s posameznimi državami v letu 1922 je bil nastopen: Uvoz iz: Italije 8.139.353 q (v letu 1921 8.269.048 q), Avstrije 1.769.530 (1.320.484 q), Jugoslavije 1.807.460 (1.108.884 q), Čehoslovaške 755.141 (670.805 q), Nemčije 158.458 (183.076 q), Madžarske 87.887 (17.414 q), Reke 25.194 (25.851 q), Francije 15.132 (43.819 q), Švice 9788 (9890 q), iz drugih držav 625 (1426 q). Izvoz pa v: Italijo 3.183.259 (3.239.104 q), Jugoslavijo 1.455.480 (851.323 q), Avstrijo 1.309.152 (2.437.035 q), Čehoslovaško 407.652 (233.744 q), Nemčijo 171.810 (154.882 q), Švico 142.637 (110.861 q), Madžarsko 135.570 (2892 q), Reko 123.812 (222.526 q), Francijo 43.960 (4421 q), Rumunijo 6341 (23.810 q), druge države 3622 (666 q).

Iz gornjega je razvidno, da ostanja Avstrija glede uvoza in izvoza na drugem mestu s 6.322.612 q, čeprav je skupni izvoz in uvoz v letu 1922 manjši nego v letu 1921 za skoro 700.000 q. Za Avstrijo pride takoj Jugoslavija s skupnim izvozom in uvozom v množini 2.762.940 q proti 1.900.207 q v letu 1921, torej s povišanjem 802.733 q v l. 1922.

Dočim je torej promet po železnici napredoval, je promet po morju znatno oslabil. Uvoz po morju je leta 1922 dosegel 9.528.564 q, to pomeni, da je proti letu 1921 nazadoval za 1.857.963 q.

Tudi uvoz po morju leta 1921 je nazadoval proti 1920 za pol milijona q. Razlog temu padanju uvoza po morju je v okolnosti, ker so se v letu 1919/1920 in 1921 uvozile preko Trsta večinoma za države v zaledju znatne količine življenjskih potrebščin, naročenih od državnih organov za javno prehrano. Uvoz iz posameznih držav v Trst je bil nastopen: iz Anglije 33.267.466 (v letu 1921 1.916.059 q), Levante 1.239.220 (v letu 1921 1.068.738 q), Italije 1.444.219 (v letu 1921 1.015.145 q), iz Indije (angleške) 736.351 (398.504 q), Severne Amerike 564.998 (320.152 q), Mehike 892.282 (339.124 q), Nizozemske 331.793 (536.859 q), Jugoslavije 304.549 (396.810 q), Brazilije 326.669 (141.287 q), Argentine 287.654 (555.806 q), Tunisa 136.572, Indije (holandske) 118.678 (292.730 q), Alžirja 103.916, drugih držav 442.997 (1.525.292 q). Izvoz po morju pa je znašal v: Italijo 1.669.276 (1.164.644 q), v Levante 1.345.299 (1.111.864 q), Severne Amerike 931.127 (376.041 q), Jugoslavije 559.531 (331.237 q), Dansko 221.999 (629 q), Španko 125.323 (41.827 q), Anglijo 109.047 (203.702 q), Nemčijo 75.532 (11.813 q), Indijo (angleško) 67.968 (16.177 q), Reko 57.838 (34.076 q), Francijo 54.296 (7524 q), Tripolis 43.451 (10.061 q), Argentine 41.079 (34.241 q), Tunisa 40.755 (13.521 q), v druge države 184.246 (160.329 q).

Izvažalo se je iz Trsta večinoma: les, žito, premog, apno, cement, mineralno olje, moka, jastvine, pivo, kava, železo, jeklo, semenje, sladkor, papir, kemični proizvodi in drugo.

Svoje predvorne vlože na tržaška trgovina še dolgo ne bo dosegla in je sploh vprašanje, če jo bo kdaj. Ko bo naša država imela urejene luke ob svoji obali, bo to nov težek udarec za Trst, ki v sedanjem položaju nima zanesljivega zaledja.

Padec lire

Italijanska lira, ki se je tako krepko držala po nastopu Mussolinija, nazaduje sedaj še dalje časa in na rimski borzi notira funt sterling že okrog 110 lir.

Pravega vzroka za padanje res ni videti in gospodarski krogi zatrjujejo, da je padec posledica izjave Mussolinija, ki je ob nastopu izjavil, da bo lira v kratkem dosegla 50 švicarskih santimov. Ta optimistična izjava, daš izrečena precej nepremišljeno, je zapeljala mnoge uvoznike, da so odložili nakup potrebnih inozemskih plačilnih sredstev. Ko se pa končno Mussolinijevo prerokovanje ne ni uresničilo in je najnost poravnave inozemskih dolgov postajala vedno večja, je nastalo nenadoma veliko povpraševanje po tujih denarnih sredstvih.

Običke od nekaterih strani, da so velike bančne nedovoljene spekulacije vrgle lito, banke odločno zavračajo.

Nestalnost deviznih tečajev ima lahko za Italijansko gospodarstvo mučno po-

sledico, posebno ker je bila lira doslej stabilna in so italijanski gospodarski krogi silno razočarani, da je Mussolini, v katerega so stavili veliko zaupanje, s svojo izjavo tako slabo naletel.

Vlada se enkrat ni sledila raznim nasvetom za omejitve trgovine z valutami in devizami, la bi se omejila valutna spekulacija.

Na stanje lire pač nekoliko vpliva tudi zakasnitev žetve. Po statističnih poročilih je znašal uvoz žita v dobi od 1. do 20. junija 1923 76.587 ton več nego v isti dobi lanskega leta. V dobi od 1. julija 1922 do 20. junija 1923 pa je uvoz narasel v primeri s istim časom lanskega leta za 257.471 ton. Tudi uvoz sladkorja je narasel v dobi od 1. do 20. junija 1923 v primeri s istim časom leta 1922 za 14.971 ton.

Sicer ima Italija po uradnih podatkih dobro žetev, ki da je za 25 odst. boljša od lanske. Istotako obetajo, da bo vinska trgatve za 10 odst. boljše nego lani. Sploh se računa na ugodno letino, kar tolaži tudi gospodarske kroge, ki so se sprva bali, da bo lira doživela še hušje pretresljaje. Kako se bo lira nadalje razvijala, se da težko sklepati, ker tudi ni izključeno, da so vesti o tako dobri letini v prvi vrsti le tolažilnega značaja.

Tržna poročila

Zagrebaški tedenski sejem (11. t. m.) Današnji sejem je bil zelo slabo obiskan. Bilo je malo domače živine. Konj skoro ni bilo. Cene za kg žive teže: voli domači I. 12,5 — 13,5, II. 11,5 — 12,5, III. 10 — 11, bosanski 8 — 12,5, krave I. 10 — 11, II. 9,5 — 10, III. 8 — 9,5, teleta I. 15,5 — 16,5, II. 14,5 — 15,5, III. 13,5 — 14. Seno se je tržilo po 60 — 112,5, detelja po 75 — 85, slama po 50 — 100.

Budimpeštanski žitni trg (10. t. m.) Notirajo v tisočih mk: pšenica iz Pottisa 1. 49 — 49,5, II. 48,5 — 48,75, peštanska 48,5 — 49,5, rž 32 — 33, oves 45 — 46, turščica 36 — 36,5, otrobi 22 — 22,5.

Budimpeštanski živinski trg (9. t. m.) **Goveja živina:** Dogon 660 glav. Cene za kg žive teže v mk: voli I. 1500 — 1800, II. 1200 — 1400, III. 920 — 1100, krave I. 1500 — 1800, II. 1100 — 1400, III. 800 — 1000, mlada živina 1000 — 1400. — **Svinje:** Dogon 1000 glav. Cene: lahke 3800 — 4300, srednje 3500 — 3700, težke 3500 — 3900.

DOBAVE

Dobava prežanega sena. V Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu 14. t. m. javna licitacija glede dobave 200.000 kg prežanega sena.

Dobava in montiranje ali zidanje peči za pečenje kruha. Pri Intendanturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu 31. t. m. javna licitacija glede dobave in montiranja 2 modernih parnih stabilnih peči ali 2 zidanih modernih peči za pečenje kruha.

(Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni trgovske zbornice v Ljubljani.)

== Rok za prijavo razstavljalcev na Ljubljanskem velikem sejmu se zaključuje dne 20. julija, nakar se prične z razdeljevanjem prostora. Ponovno opozarjamo da bo letošnja prireditelj Ljubljanskega velikega sejma najslajnejša od vseh dosedanjih. Trgovske in obrtniške zbornice v Sarajevu, Novem Sadu, Skoplju in Velikem Bečkerek organizirajo posebne posetniške vlake. Tudi iz Prage je napovedan poseben vlak. Razstavljalcem se letos brez dvoma obeta lep uspeh. Naj torej nihče ne zamudi. Naš sejem naj bo naša največja narodno-gospodarska manifestacija.

== **Nove industrijske gradbe ob Ljubljani.** Bregovi Ljubljance, koje vodna sila se že nad sto let izkorišča v obrtno, odnosno industrijske svrhe, so v teku minulega leta in letos obogateli za velike moderne urejene naprave, ki jih grade Zdržbene papirnice Vevče, Gorlčane in Medvođe. Na Fužinah se je postavil krovi jez po patentu Huber-Lutz, čigar posebnost je, da se avtomatično dviga

in pada, ne da bi bilo zato treba mehanične sile. Je to peta naprava te vrste v celi Evropi. Velikanske vodne množine, ki jih jez zadržuje, služijo za pogon dveh električnih central imenovanega podjetja, izmed kojih je ona na levem bregu že v obratu, ona na desnem bregu pa še v gradbi. Ukorisčena moč v obeh centralah na Fužinah znaša 2600 konjskih sil, torej še enkrat toliko, s kolikor razpolaga mestna elektrarna Ljubljanska ter je določena, da se porabi pretvorjena v električno silo kot gonilna moč za novo papirno tovarno Janesija pri Vevčah, ki se je dogradila in stavi la v obrat koncem minulega leta in za novo tovarno lesovine v Vevčah, ki je še v gradbi. Nova papirnica je v stanju producirati daljšnjih 3.600.000 kg papir na leto, tvornica lesovine pa do 700 vagonov lesovine letno, tako da bodo družbinova podjetja v pogledu tega polfabri-kata povsem nezavisna od inozemstva. Uvaževanja vredno je, da je vse te naprave zgradila družba iz lastnih sredstev ter da hoče s sedanjim zvišanjem delniške glavnice na dvajset milijonov dinarjev prilagoditi le svoj obratni kapital povečani obseznosti svojih obratov. Zato je naravno, da je dosedanj potek subskripcije na novo emisijo delnic Zdrženih papirnic, ki se konča dne 25. juli-ja zelo zadovoljiv.

== Ureditelj naših kronskih dolgov pri Italijanskih firmah. Iz Beograda poročajo: Finančno ministarstvo je zbralo statistične podatke o kronskih dolgorih naših trgovcev italijanskim firmam. Določila se bo komisija, ki bo odredila v sporazumu s italijanskimi delegati relacij o plačanju in izplačilu dolgov v kronah.

== Stanje posevkov meseca junija v naši državi. Po uradnih podatkih so bili ozimni posevki meseca junija v celi državi v splošnem dobri, jari so bili ponekod slabši. V več pokrajinah se vrši žetev. Stanje travnikov ni povsod enako dobro, vendar v splošnem zadovoljuje. Isto velja za sadovnjake. Izgledi splošne letine so ugodni.

== Promet na progi Drvar-Knin je zaradi na več krajih poškodovane proge do nadaljnjega ustavljen.

== Finančne težkoče osiješke d. d. Slavonija. Iz Zagreba poročajo, da je osiješko podjetje neke praške tvornice mesnih izdelkov d. d. Slavonija opustilo obrat zaradi finančnih težkoč.

== Na bodočem priskem vzorcenem velikem sejmu, ki se vrši od 2. do 9. septembra, bo postavljen letos prvič poseben paviljon za prodajo izdelkov češko-slovaške in tujezemske ljudske umetnosti, kakor vezanin, šipk, narodnih noš, igračk, okrašenih predmetov itd. pod pogojem, da mora biti vse v resnici pristna narodna umetnost. Ponaredbe so izključene. Na to okolnost se opozarjajo prodajalci in prodajalke izdelkov narodne umetnosti v Sloveniji, ki imajo na jesenskem velikem sejmu v za to določenem paviljonu pravico prodajati omenjene izdelke na drobno.

== Pravcata povenjen papirnatega denarja v Nemčiji. V zadnjem tednu junija se je pomnožil obtok bankovcev v Nemčiji za 4199,3 milijarde na 17.291,1 milijarde mark. Pri takem gigantskem pomnoženju papirnatega denarja absolutno ni misliti na zboljšanje mednarodnega tečaja marke. Marka je zadnje dni zopet hudo padla in bo pod takimi pogoji kmalu došla ruski rubelj. Obenem s padanjem marke naraščajo tudi cene v brezmejnost. Dokler bo v Nemčiji taka inflacija, ne more koristiti marki nikak akcija za podpiranje marke.

== Plačilne težkoče Italijanskih podjetij. Iz Trsta poročajo: «Nuova Banca Mercantile» v Milano in Boznu se nahaja v plačilnih težkočah, ki pa se bo do poravnave in bo zavod dalje posloval. — V zvezi s propadom podjetij Banca Esportatori ed Importatori ter Società Esercente le Terme d'Aqui je ustavila plačila železarna d. d. Basovi. Quierolo & Co. in druge družbe.

es angenehmes Amt bekumen, ich muss 60 Menschen z'sam suchen, dass sie die Kabuzinerkürsch ausreissen.

Tako je naiven domačin doživljal velike dogodke. Bil je prednik naše generacije. Anonimnemu purgarju bi se moral postaviti spomenik. Mož je prav tako tip, kakor le Soldat Inconnue.

Harambaša II.

V Göteborgu

Začetkom julija.

Po lepih dnevih, ki smo jih preživeli v krogu gostoljubnih kodanjskih sportnikov, smo nadaljevali svoj pot proti našemu glavnemu cilju, Göteborgu. Le že nekaj naj omenim o Kodanju. Z našimi dinarji smo imeli smolo. Obležli smo vse tamošnje banke, toda nobena nam jih ni hotela zamenjati. Kar čudno so gledali naše stotake ter majali z glavami. Pač pa so zamenjali ničvredne avstrijske kro- ne in še manjvredne nemške marke. Naših dinarjev pač ne potrebujejo. V Helsingoeru smo brez vsakih težkoč opravili dansko carino, nakar so naš vlak zavozili na trajekt, to je ladja, ki ima tir tudi za vlak. Ta nas prepelje v švedski Helsingborg. Tu zopet nezbežni carinski pregled in naš vlak oddirja dalje proti Göteborgu.

Švedske železnice so naravnost idealne: Tretji razred odgovarja našemu drugemu, drugi pa našemu prvemu, dočim se more švedski prvi razred primerjati z

našim waggon-lits. Cene na železnicih so se ob priliki razstave in sportnih iger nekaj znižale, vendar pa velja vožnja od meje do Göteborga 25,25 švedskih kron. Ako se pomisli, da je ena švedska krona sto naših, je to že precejšnja vsota. V Göteborg, največje pristaniško in trgovsko mesto Švedske, smo prispeli zvečer. «Organisations-kommittén» sveriges idrottspel» nas pričakuje na kolodvoru ter nas prav prisrčno pozdravi. Z avtomobili nas popeljejo v skupno stanovanje v Nordhemsskolan. To je deklisli internat. Gospodične gojenke so se pač morale nekoliko stisniti. Dva trakta imajo mi eden pa je ostal nežnemu spolu. Zajutrujemo skupno z gojenkami. Ker že govorim o ženskah, naj omenim še to, da se od nas ne bo nihče zaljubil. Vse tukajšnje Evline hčerke zaostajajo daleč za našimi, kar se tiče lepote. Hrano imamo v Teaterns Restaurant, zelo elegantnem lokalu. Hvala bogu, da smo gostje švedske države, ker bi se sicer kmalu pokazala pri nas kača v žepu. Kosilo stane približno 150 Din.

Zelo prijetno se razlikuje naše diplomatsko zastopstvo od onega v Dansk. Tukajšnji častni konzul naše kraljevine z Harry Wennerstrom, ki je bil obveščen od našega poslanstva v Stockholm o našem prihodu, nas je takoj poiskal ter nam ves dan razkazoval mesto in stavbo, ki jo je Göteborg v proslavo 300 letnice svojega obstoja priredil, in sicer v največjem stilu. Mi kot «idrottsman»

(sportniki) imamo legitimacije za prost vstop na razstavo. Beseda «prost» pa se ne sme vzeti dobesedno, ker smo morali plačati za kolek tri švedske krone, t. j. 75 Din. Razstava je nekaj krasnega. Takoj pri vходу je v velikanskem poslopju umetniška razstava, na levo so paviljoni obrtne in industrijske stroke. Industrijski paviljon je največji. V sredini poslopja zija proti vrodu velikanski 30,5 cm obalobrambni top (tvrdka Bofors). Tukaj vidiš tudi krasne lokomotive, naročene za Rusijo, avtomobile najmodernejšega tipa itd. Nekaj impozantnega je velik restavrant, v katerem je prostora za 7000 oseb. Cel naš ljubljanski velesejm bi imel prostora v tem restavrantu. Samo personala je nad tisoč oseb. V razstavi je tudi paviljon, zgrajen v starorimskem slogu, kjer je «Idrottsutställningen», sportna razstava. Paviljon ima šest sob. Zastopaje so skoraj vse panoge sporta, predvsem veslaški, plavalni in lahkoatletski, jahalni, telovadni in zimski ter nogometni in kolesarski sport. Povsod se vidi razvoj teh panog od prvih začetkov do danes, v orodju, opreml in tudi v uspehih. Razstavljeni so tudi vsi pokali in vsa večja darila za mirovno olimpijado.

V mestu samem je vse polno parkov, v enem izmed teh je zgrajen stadion. Igrišče in tribune so nekaj impozantno krasnega. Tekalščice in skakalnice, vse višek popolnosti, idealno lepo dovršeno. Ob glavnem vrodu vtrajo državne

stave vseh tekmujočih narodov, nasproti stoje trije veliki zastavni drogi: v sredi z veliko številko 1, na desni s številko 2 in na levi s številko 3. Tu se razobesijo zastave plasiranih atletov in ob tej priliki zalga godba himno države, kateri pripada zmagovalcev. V sredini igrišča je velika deka, kjer se natančno rezultati. Razven tega se z velikanskimi megafoni razglasujejo sproti vsi uspehi. Vse je zvezano med seboj s telefoni. V dokaz za to, kako se prebivalstvo zanima za sport in kako je razvita tukajšnja žurnalistika, naj navedem le en primer: Niti pet minut po zaključku tekem drugega dne je izšel list «Göteborgs-Tidningen», ki je objavil poleg vseh rezultatov in obširne kritike tudi par slik iz mitinga, tako n. pr. predajo stafeta 4 X 100 m, od katere ni potekla niti pičila urna. Občinstvo je kar jurišalo kolporter je ter jim trgalo še napol mokre liste iz rok.

Zvečer je razstava bajno razsvetljena, žarnice, obločnice in skriti žarometi kažejo posamezne paviljone v vseh mogočih barvnih niansah. Na veseljem prostoru je kakor na našem velesejmu seveda največje vrvenje. Največji naval pa je na neko «Berg- und Talbahn». Ob nedeljah se vozi na njej nad 15.000 oseb. Naravno je, da tudi plesišče ni zapušče- no. Tudi tu kraljuje shimmy, ki ga pa plešejo mnogo elegantneje kot pri nas, tudi navadni ljudje. Seveda tudi malo bolj razposajeno in morda se nam »po-

kvarjenim» zdi ravno zaradi tega elegantneje.

Naši uspehi, oziroma neuspehi so vam gotovo že znani. Pri tej hudi konkurenci je bilo pač nemogoče, da bi prišli domov ovenčani z lavorikami. A kar je glavno: naši sportniki si bodo pridobili rutino in tehnično znanje v največji meri, spoznali bodo svoje sotovariše in v širnem svetu se bo vedelo, da obstoja Jugoslavija, ki je sicer v sportu — ne po krivdi svoje mladine — še zaostala, a se hoče potruditi, da nadoknadi zamujeno s smotnim delom, sebi in državi v korist in čast. Sport ima poleg velikega vzgojevalnega pomena tudi velik propagandni pomen, to naj si zapomnijo oni, ki še vedno govorijo o «možicelnih», ki brez potrebe tekaajo po cestah in trditjo drago cenjen čas.

Nova šolska pesmarica. Zaloga šolskih knjig v Ljubljani je ravno kar izdala v tretji, popravljeni in pomnoženi izdaji Družovičovo «Pesmarico» za osnovne šole, srednja stopnja. Tehnično dobro in priročno opremljena knjiga obsega 70 strani in velja mehko vezana 10, poltrodo vezana 12 Din.

Balaban angaziran v Beogradu. Iz Beograda poročajo, da je angaziran na tamkajšnjem gledališču operni bariton g. Balaban, ki je pel prešlo sezono v Ljubljani.

Veliki inkvizitor

Ljubzenski roman iz najsramotnejše dobe človeške zgodovine.

«Ah, ti si, Coco!» — Vsa družba se je urno prekrizala, skočila na noge in se smejala. Glavar pa je vprašal: «Čemu prihajaš, brat Coco? Ali je kakšna nevarnost?»

«Nikakor ne. Ampak stvar je strašno važna.» Glavar je potegnil Coca v kot stebrišča, kjer sta šepetala.

«Ti veš, glavar,» je dejal Coco, «kako sem vam potreben. Nešteto krat sem vas že opozoril na preteče nevarnosti. Zato sedaj zahtevam izredne usluge.»

«Vse, ako je le mogoče,» je odgovoril glavar. «Kakšno uslugo zahtevaš?»

«Ako bo treba, moram dovoliti,» je dejal Coco, «da bosta umorjena dva ali trije člani svete inkvizicije.»

«Ali, brate,» se je prestrašil Mandaminto, «tvoja zahteva je nemogoča!»

«Mogoča ali nemogoča, ako bo šla, moram dovoliti,» je odvrnil Coco odločno in neomajno.

«Ali, bratec, saj vendar veš, da je svet inkvizitor naš najboljši naročnik in zaščitnik!»

«To me ne briga; kar zahtevam, se mora zgoditi, ali pa od nocojšnjega večera nisem več član tvoje družbe,» je ponovil Coco.

«Kaj naj se torej zgodi?» je popustil Mandaminto.

«Dati mi moraš takoj s seboj dva izvrstna guapa (morila) in vsaj šest ehivatorv (srnjakov), da pojdejo s menoj, kamor hočem, in store kar zahte-

vam. Napasti in pobiti bo treba bržčas familijare.»

«To je strašno, kar zahtevaš, Coco!»

«Apostol zahteva to,» je odvrnil Coco. «Nujno je in ne pomišljaj se več!»

«Ako zahteva to apostol, moram poslušati,» je vzdihnil Mandaminto. «Njegova volja je božja volja. Rešil mi je Manofina gotove smrti in Cuerpa de Hierra iz voljšega žrela. On nas zdravi, kadar smo bolni ali ranjeni. Dam ti torej svoja najboljša guapa; ostale si izberi sam.»

Nato sta se vrnila k družbi; Mandaminto je govoril z Manofino in Cuerpom. Coco pa je izbral med mladino.

«Hotel sem ti še povedati,» je dejal glavar Manofini, «da je treba mladega Estevana zatamniti še nocoj. Da odhaja vsako noč precej pozno iz guvernerjeve palače domov, itak veš. Glej torej, da ga spraviš s potil inkvizitor zahteva to.»

Nato je glavar stopil sredi dvorane in vzkliknil: «Bog in sveta Devica naj vas ščitita, otroci! Hajdite!»

Hip ntao je bilo stebrišče prazno in temno.

III. Dolores.

Istega večera sta sedela v palači grofa Manuela Argosa sevilski guverner in njegova eminenca veliki prior in papeški komornik pater Peter Arbues, sevilski inkvizitor. Prisiljeno sta kramljala in razgovor jima je tekel prav redkobesedno. Guverner se je na vso moč trudil, da bi prikrikl svoje nevolje zaradi poznega obiska zadnje tedne nerazumljivo veljivega inkvizitorja, a tudi inkvizitor je bil videti izredno raztresen. Vedno znova se je oziral v vrata, skozi katera je odšla lepa guvernerjeva hčerka, sennora Dolores.

Samo kratko je bila pozdravila gosta, in se ni vrnila več.

Šlo je že na 11., ko je končno inkvizitor vstal in se poslovil.

Kakor se spodobi, je hotel guverner spremiti cerkvenega dostojnika, ki je bil kot zaupnik velikega inkvizitorja Tomaža Torquemade obenem zaupnik kraljev in cesarjev, torej najmočnejši mož po vsej deželi.

Toda inkvizitor je odločno odklonil vsako spremstvo, češ:

«Prosim, ne trudite se! V vaši hiši sem že domač in spremstva mi ni treba.»

Olajšan se je oddahnil guverner in odšel iz sprejemnice preko soban v svojo spalnico.

Na nasprotni strani palače je imela Dolores sobico, ki je bila po svoji resnosti in priprostosti podobnejša nunski celici, kakor dekliški spalnici. Postelj pod baldahinom iz batista, dva stola iz črnega rezljanega lesa, enak klečalnik, nad njim velik slonokoščen krucifiks, v kotu mramornat kipec Matere božje z Jezuškom v naročju, pred njo srebrna svetiljka: to je bila skoraj vsa oprema spalnice.

Dolores je bila malo podobna ostalim andaluzijskim dekletom. Dasi krasotica, je bila brez vsake ničemerosti ter je imela močan, plemenit značaj; rada je štala, in učitelj ji je bil brat pokojne matere, učen in resen, vendar ne omejen mož, ki je poznal lepote in grdoobe sveta in življenja iz lastnihkušenj. Mnogo let je živel in potoval po Francoskem in Nemčiji ter se je vrnil v domovino, bogat v duhu in srcu. Semena svoje duše in uma je sejal z uspehom v dušo in srce Dolores, ki jih je sprejemala kakor plodna njiva kleno zrnje.

Tako je imela Dolores poleg širše izobrazbe in neskončno blagega srca tudi dovolj kritičnega duha, da je lahko sama razmišljala in razsojala. Bila je pobožna, toda njena vera je tenetljila na morali evangelija in sv. pisma. Prebrala je in se uverila, da je le v teh knjigah prava in nepopačena vera Kristova in njegovih učencev, da je le v teh knjigah obseženo vse, kar dviga človeštvo k Bogu, resnici in večnemu usmiljenju. Zato pa je bila Dolores tudi tiha in odločna sovražnica propalega Rima in zverske inkvizicije. Njena plemenita duša se je zgražala nad grozodejstvi, za katere je bil odgovoren takozvani svetl tribunal, v prvi vrsti pa Peter Arbues.

Mrzila in zaničevala je tega krvnika, obenem pa je instiktivno čutila, da njegovi pogledi niso čisti. Čutila je, da jo gleda pater Arbues z nesramnimi željami in iz njegovih besed je sklepal, da sovraži strašni inkvizitor njene zaročenca, Estevana plemiča Var-gaza, iz najpoglejše ljubosumnosti. Peter Arbues se je očividno pri vsaki priliki trudil, da bi deklici imponiral s svojo duhovitostjo, svojo močjo in najvišjimi zvezami; toda vsa njegova la-kanja, čisto usiljiva in predrzna, so vzbudila v Dolores le gnus in strah.

Iz tega varoka je Dolores odšla istega večera čim prej iz očetove in inkvizitorjeve družbe v svojo spalnico. Kakar navadno je duri samo zaprla, ne da bi jih tudi zaklenila. Saj se ni imela ničesar bati, kajti vsi služabniki so jo oboževali. Razpustila je torej svoje lase in jih česala, se preoblekla v nočno haljo ter pokleknila na klečalnik. Dolgo je molila. Nato je veta-la in sedla na postelj. Izpod blazine je potegnila pismo in je štala znova in

znova. «Ali je to njegova pisava, ali ni?» je razmišljala. «Črke in poteze so čisto njegove. Toda slog, ta slog se mi zdi čisto tuji! Tako Estevan ne govori niti ne piše. In vendar, vse kaže, da je pismo njegovo... Čemu mi ni povedal vsega tega, ko se je sinoči na vrtu poslavljaj? Dejal mi je vendar, da odpotuje za dva dni iz Sevilje. Tu pa piše, da se boji priti k meni zaradi inkvizitorja, ki ga je sinoči pogledal tako grozeče. Estevan torej ni odpotoval? Tu mi piše, naj pridem nocoj o polnoči k Giraldu, kjer me pričakuje... Kako čudna zahteva! O polnoči naj grem sama k njemu? A tu stoji: «Ako ne prideš, umrjem od bolesti! Moraš, moraš priti!»

Da, da, tako je rekel Estevan že večkrat, in tudi sama je že govorila iste besede... Ali čemu ni prišel vendar sam k nji ali pa naj bi jo povabil, da se sestane pri kakih obitelji ali v cerkvi? Nerazumljivo! O polnoči naj ima sestanek z njim... Skoraj neiz-vrnljiva zahteva...

Toda bržčas ni zapisl glavnega varoka. Da bi se sbal samo inkvizitor-jevega pogleda, ni verjetno. Gotovo tiči za njegovimi besedami v pismu velika tajnost, ki si je ni upal zapisati.

In čemu je deklica, ki je primealo pis-mo, tako vzdihovalo, jokalo in ne vse treslo? Čudno, nedoumljivo...

(Dalje prihodnjik.)

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru“

Od Din 500.000.— naprej se išče

kompanjon

za osnivanje importne in eksportne družbe z event. brez pisarniškega sodelovanja. Varo naložen kapital, ki se v banki obrestuje.

Ponudbe pod «Export-Import» na Aloma Company, anon. družba, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Vodja spedicije!

Speditijska družba v Sloveniji, zmožna velikega razvoja, išče dobro vpeljanega in zmožnega vodjo, ki je obenem dober akviziter. Moči s prima-referencami, ki bi ustrezale gorenjim zahtevam, naj pošljejo ponudbe s prepisi pri-deval, s navedbo plačilnih pogojev in dosedanjega službovanja in s rokom, kdaj lahko nastopijo službo, pod šifro „SPEDICIJA“ na Aloma Company, anončno družbo v Ljubljani, Kongresni trg št. 8.

TVRDKA J. KORENČAN

LJUBLJANA, Mestni trg šte. 20

naznanja, da ostane trgovina radi do-pusta osobja od 15. do 29. julija zaprta

Oglas.

(Nabavka sena i slame.)

Na osnovu naređenja Komandanta IV. Armijske oblasti E. broj 7.836 od 26. juna o. g. održat će se na niže označene dane u 11 časova pre podne

Prve javne usmene licitacije

za nabavku i isporuku sena i slame i to:

1. Za garnizon Ljubljanski 600.000 kg sena i 270.000 kg slame, kod Intendanture Dravske divizijske oblasti u Ljubljani na dan 22. augusta tekuće godine.
2. Za garnizon mariborski 600.000 kg sena i 260.000 kg slame, kod Komande vojnog okruga u Mariboru na dan 20. augusta tekuće godine.
3. Za garnizon celjski 60.000 kg sena i 40.000 kg slame, kod Komande vojnog okruga u Celju na dan 18. augusta tekuće godine.
4. Za garnizon Sl. Bistrica 250.000 kg sena i 90.000 kg slame, kod Komande mesta Slovenske Bistrice na dan 16. augusta tekuće godine.

Licitirati se može i za isporuku na manje količine.

Isporuka sena i slame po mesečnim partijama franko magaz (senjak) intendantskih slagališta navedenih garnizona do 15. novembra ove godine.

Kaucija 5% polaže se u gotovom novcu ili vrijednostnim papirima po odredbama čl. 88. Zakona o državnom računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasama navedenih Komanda, gdje će se licitacije održati.

Uслови, po kojima će se ove licitacije izvršiti, mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelarijama označenih Komanda.

Svaki ponudjač (licitant) ima da preda na dan licitacije predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim pred-uzimačkim podobnostima kao i uverenje o tome, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće tromesečje.

Pozivaju se zainteresovani, da prisustvuju ovim licitacijama.

Iz kancelarije Intendanture Dravske divizijske oblasti

E. broj 10.501 od 7. jula 1923. godine u Ljubljani.

PORTLAND-CEMENT

v vsaki množini in po tovarniški ceni vedno v zalogi.

Trgovci dobijo primeren popust. Zastopniki se iščejo.

Prodajni urad Portlandskega cementa, Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Preden oddaste sami oglas v časopise, pomnite,

da stane vaš oglas pri nas prav toliko kakor pri časopisnih upravah, poleg tega pa si prihranite mnogo denarja, dela in skrbi, ker vodimo mi namesto Vas brezplačno dotično dopisovanje ter oskrbujemo vse kontrole. Na željo postrežemo zainteresovane rado volje s podrobnimi proračuni za vse časopise Jugoslavije kakor tudi vseh tujih držav.

Aloma Company

anončna in reklamna družba z o. o. z.

Centrala Ljubljana
Telefon 174 — Kongresni trg 8

Beograd podružnica
Breska ul. 9 — Telefon 80-08

Sienkiewiczzevi romani

v novi izdaji so začeli izhajati pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Prvi roman, ki že izhaja v snopičih po 4 pole in prinaša tudi ilustracije, je znameniti zgodovinski roman

„Z ognjem in mečem“,

katerega dve slovenski izdaji sta bili

že davno razprodani. Vsak snopič velja s

poštino vred 9 Din. Do sedaj je izšlo osem snopičev.

Naročniki naj pošiljajo naročnino in naj se priglašajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

ARKO Liqueur TripleSec

Dopisi

KAMNIK. V četrtek dne 12. julija in v petek dne 13. julija 1923 gostuje na našem odru umetniška dvojica Bratina-Buksekova. Ravno te dni sta žela s svojimi gostovanji izredne uspehe ne le po deželi, temveč tudi v Ljubljani v dramskem gledališču. Uprizorila bosta dve figuri: globoko zamišljeno dramo «Ono» in vesele zabavno veseligrisno «Prava ljubezen». Brez dvoma nas čaka lep umetniški užitek.

STICNA. Pri nas imamo klerikalnega župana, ki je v družbi s svojim odbornikom M. uvedel v občini kuluk, še preden je ta bil v narodni skupščini uzakonjen. Enostavno je uvedel tlako za popraviljanje poti in v to svrhu zahteval prispevek celo od ljudi, ki te par let spe v grobu. Prejemali smo plačila naloge kar v zneskih od 300 do 400 kron. Končno je le okrajno glavarstvo povedalo našemu županu, da taka občinska tlaka ni zakonita. Toda g. župan in odbornik M. na podlagi svoje stiske avtonomije še vedno gruntata, kako bi obve-

ljalo njuno stališče in morata s sprejetjem zakona o kuluku gotovo biti zadovoljna.

IZ SODRAŽICE nam pišejo: V naši občini je obsodba župana Lovrenčiča pred sodiščem v Kočevju izvala pri vseh poštenih ljudeh iskreno zadoščenje. Osem let je moralo preteči, da se je temu sloveku prišlo do živga. Med vojno se je venomer bahal: Kdo more meniti kaj! Izvolil sem Boroeviča častnim občanom, deželni predsednik prihaja v mojo občino, ves deželni odbor je na moji strani, doktor Šusteršič moja desna roka, okr. glavar Merk moj — kužek, a župnik v Sodražici moj — angel varuh! Koliko so občani pred tem slovekom pretrpeli, to ve samo tisti, ki je bil med vojno doma. Marekterja ženska je pretakala zaradi njega grenke solze, vse je bilo obupano ter je željno pričakovalo rešitve, ki je prevaral. Župan L. se je tedaj skrival. Ogorčeno ljudstvo — brez razlike strank — bi se nad njim spozabilo, da ga ni šliiti ravno naprednjak g. Fajdiga. Pa naše ljudstvo kmalu vse pozabi in ko je župnik Traven zahteval je bil A. Lovrenčič zopet izvo-

ljen županom s enim glasom večine. Sedaj zopet pašuje. Kakor nekdaš preganja njemu ne ljube osebe, tožari kar vse vprek, ter terorizira vso občino. Občinska odbornika, ki sta pri sebi samo kritizirala njegovo okrajno povrno uradovanje, je tožil po državnem pravdniku. (Semur pa je sledila blamaža), upira pa se, da bi občinske račune pregledali nekateri odborniki njemu nasprotni stranke. Kontrola pa je nujno potrebna! Naš župan računa n. pr. za navadne stavbine ogrede v trgu samem razen obč. take 50 Din se za sebe in za svojo pisarno 116 Din in to v nasprotju z vladnimi in občinskimi taksumi. Pred je poslovala v Sodražici vojaška konjaka pregledna komisija. Drugi dan pa je župan predložil posameznim interesentom račun 8000 K, češ da je komisija pogostil. To je gotovo prav originalno. Mi imamo županovanja g. Lovrenčiča še do volji. Pozivljamo pokrajinsko vlado, da na podlagi sodno dokazanih dejstev ter na podlagi še nerešene pritožbe na ministrstvo v Beograd, odstavi tega župana, kakor je to stori po vojni višji šolski svet, ki je razpustil krajni šolski svet, kateremu je on načeloval. Vlada je dolžna to ukreniti, kajti tožbo proti g. Fajdigi — pri kateri je tako sramotno vpadel — je moral župan L. vložiti baš na zahtevo pokrajinske vlade, ki mora sedaj izvajati posledice. Ako tega ne stori, pridemo s novimi razkritji. Nad vse se je šuštil, da podpira in vzdržuje županski stolec temu sloveku s svojo avtoriteto na škodo občanov domači duhovnik, ki ga še iz lepih Šusteršičevih časov do oblasti natančno pozna.

HRASTNIK. Najskrajnejšo zahtevalo izrekamo tem potomcem vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli do legepa moralnega, kakor tudi gmotnega uspeha naše prireditve dne 1. julija. Predvsem g. hvala g. in go. Guerra, ki sta nam stavila brez vsake okododine na razpolago prostor ter nam tudi sicer šla povsod na roko; vsem a. damam, ki so liki pridnim šebellam nabirale darove, vodile paviljone itd., ravnateljstvom rudnika, kemične tovarne in steklarne za posojeni gradbeni material, steklo in vosila ter obratnemu ravnateljstvu južne železnice, ki je dovolilo udeležencem polovično vožnjo; vojaštvu, ki je s kras-

nim izvajanjem «Mrtve straže» in drugih vaj neredkim privabilo solze v oči ter vsem darovateljem in gostom. Brata hvala pa tudi trboveljskemu «Zvonu» in «Sokolu», Glasbenomu društvu v Zagorju (ki se sicer ni moglo korporno udeležiti, je pa kljub temu došlo — z množico gostov iz Zagorja — v jakem številu) ter deputaciji Sokola iz Zagreba, ki so s sodelovanjem, ostrma navzočnostjo znatno dvignili slaj prireditve. Zdravo! — Konzorcij za gradbo Narodnega doma v Hrastniku.

Objave

× Tako dobro se pa še nismo imeli — bodo rekli v nedeljo dne 15. julija vsi, ki se udeležijo gasilске vrtne veselice na Savi nasproti postaji Hrastnik. Med drugim cirkus s novim sporedom: šejk Šimoni s vrstolomnimi jezdinimi vajami, ukročeni zebri. Rudniška godba, primljutomerko vino, kratko: pogledati je treba!

× Pokrajinska zadruga urarjev, stararjev, optikov, graverjev in pasarjev za Slovenijo v Ljubljani ima svoj ustanovni občni zbor v nedeljo dne 15. julija t. l. ob 9. uri dopoldne v poslopju državnih obrtnih šol, I. nadst. soba št. 10. Ta občni zbor je za vsakega samostojnega obrtnika gori navedenih obrti — ki mora biti član zadruge — velikega pomena in važnosti, zato je udeležba obvezna. Član, ki se občnega zbora brez opravičila ne udeležuje, zapadejo primerni denarni globi.

× Zahvala. Absolventom Slov. trgov. šole 1911 — 1913 se iskreno zahvaljujem za darilo v spomin njihove desetletnice. — Sluga Drž. trg. šole v Ljubljani.

× Foksterjer. Zgubil se je pes po imenu Foka. Najlitielj naj ga odda proti nagradi na Gosposvetski cesti 6. II. nadst.

Nova hiša na periferiji se zamenja za drugo v mestu.

in sicer z lokalom na prometnem prostoru ali vsaj s takimi prostori, ki bi se lahko preuredili. Ponudbe pod „Zamenjava“ na ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3502

Tri sobe

v novozgrajeni hiši, vsaka s posebnim vvhodom, se oddajo posamezno v najem za večletno dobo le proti predplačilu za daljšo dobo. Resnim reflektantom daje iz prijaznosti ustna pojasnila pisarna Prešernova ul. 54/L, pismena vprašanja pa je poslati na poštini predal št. 149. 8795

20 motorjev

z menjalnimi tokom 220/380 Volt, t. napustilcem, prvovrstni fabrikat 3, 4, 5, 7 1/2 H. P., ter 5000 porcelanski stikal, belih, vse od skladišča Ljubljana, 50% pod dnevno ceno. Vprašati pri S. Stoff, ekspedija „Balkan“ v Ljubljani. 8783

Žaga

venecijanske samice kompletne z novim jarmom, vozom in težkim ekscentrom, močnim za štiri kline, s takoj proda. Ponudbe na poštini predal 126. Ljubljana I. 8793

Zaradi pomanjkanja prostora

prodajamo iz našega skladišča vsako količino drv za kurjavo (odpadke okrog žage), hrastove in bukovne, po znatno nižani ceni. «DRAGA», lesna industrija (Steiner), parna žaga Ljubljana, Jeranova ulica 14. 8778

Instalacijsko podjetje išče skladiščnika

z znanjem materiala za takojšnji nastop. Pismene ponudbe pod št. 563, na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Proda se v Slov. Goricah posestvo s pekarijo

njivami, gozdom in sadnim vrtom zaradi stitve po ugodni ceni. Ponudbe na podružnici «Jutra», Maribor. 378

Kupi se:

Orne dešnje (dobro so tudi dirje drobnice) in borovnice, večjo množico, maline (več vagonov). Ponudbe z navedbo najnižjih cen, postavljenih franco oddaja poštajo v lastni posodi ali brez nje na Srečko Potnik, tvornica sadnih sokov, esence in ekstraktov, Ljubljana, Metelkova ulica. 1299

Mali oglasi

daneje z državnim davkom na licenčni vred do 20 besedi Dne 8.—, vsaka oddaja besede 80 parov, — Plače se vedno naprej (lahko tudi v znakah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priloženo znakom za odgovor ter manipulacijske pristojbine (1 Din).

Službe

URADNIK
dober, hiter računar, akademsko naobrazen, išče mesto za računstvo pri večjem podjetju. Kjer stanovanje, prednost. — Ponudbe pod «Vesten» na podr. «Jutra», Maribor. 6008

SLUŽBE 5985
išče mlada, izobražena gospa, ločena, pri boljši družini ali gostilni v kuhinji ali kot natakarica. Cenj. ponudbe pod «Takoj 5985» na upr. «Jutra». 5985

2 BRIVSKA POMOČNIKA
prvorazredna, sprejme takoj Fran Novak, Maribor. 5984

TRGOVSKI POMOČNIK
išče službe, večje mesečne stroške, v mestu ali na deželi. Nastop lahko s 15. julijem. Naslov pove upr. «Jutra». 5981

MESTO KONTORISTINJE
blagajničarke, korespondentinje ali pisarniške moči pri knjižgovodstvu, išče gospodična z dovršeno dvorazredno trgovsko šolo z odliko. 5978

RAČUNOVODJA
izvežban v vseh pisarniških poslih, želi mesto pri večji trdnici, Izurjen je posebno v obveščanju s strankami. — Cenj. ponudbe pod «Računovodja» na upr. «Jutra». 3502

PROVIZIJSKO ZASTOPSTVO
išče trgovski potnik za Slovenijo in Prekmurje. — Ponudbe na podružnico «Jutra», Celje, pod «Zamisljivost». 5986

PREJEMALEC LESA
želi spremeniti službo, ima dobro prakso in je samostojen. Eventualno prevzame mesto skladiščnika ali delovodje. Ponudbe pod «Zvest» na upravo «Jutra». 5992

SKLADIŠČNIK
s večletno prakso želi vstopiti takoj kot tak, event. tudi kot delavec ali sluga k večjemu podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod «Skladiščnik 1923» na upr. «Jutra». 6037

MESTA KONTORISTINJE
išče absolventinja trgovske šole z odliko, Nastop takoj. Gre tudi na deželo. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Marljiva». 3528

ZASTOPNIKA ALI POTNIKA
sprejme s 15. avgustom trgovina z galanterijskim, porcelanskim blagom in pleteninami v Ljubljani za Slovenijo in Hrvaško. Sprejme se le strokovnjak in vpeljana moč. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «642». 3201

SOBARICA
izučena, za boljšo hišo, ki bi šla v Zemun s plačo 390 dinarjev mesečno, naj se obrne do 18. t. m. na vilo Tönnies, soba L Bled. 5948

ABSOLVENT
geodetskega tečaja, z enoletno prakso pri katastru, dober risar, išče mesto. Naslov pove upr. «Jutra». 5946

PISARNISKA DELA

na dom sprejme mlada vdova, vajena vdi šivanja, vezenja. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Pomoči najma». 5917

DVA ŽAGARJA
Gaterist (brusač) in cirkularist, prvovrstni, popolnoma samostojni moči, želi la spreminiti službo. — Ponudbe je poslati do 20. julija pod «Gaterist in cirkularist» na upravnitvo «Jutra». 5901

VAJENCA 3996
za mizarstvo obrt sprejme takoj Ferdo Primožič, mizarstvo in parketi, Trnovski pristan 4.

TOVARNA USNJA
sprejme takoj dva sproti na strojna falcerja (Machinist) za krom-usnje proti dobremu plačilu. — Ponudbe na tovarno usnja v Radečah pri Zidanem mostu. 8998

URARSKEGA 8966
POMOČNIKA
iščem s 1. ali 15. avgustom za stalno delo. Starost ne preko 30 let. Za stanovanje in hrano preskrbljeno, Gabriel Matthei, urar v Škofji Loki.

KOVAČ 3531
z dobrimi izpričevanji, oženjen, brez otrok, išče stalno službo v večjem podjetju. Nastop takoj. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Kovač». 3531

PRODAJALKA
izučena v specijalski stroki, se išče za takojšnji nastop na deželo. Prednost imajo mlajše moči z dežele, pridne in prijazne v obveščanju. Oskrba vsa v hiši. Takojšnje ponudbe z zahtevo plače na upravo «Jutra» pod «Prodajalka 1002». 2529

ČEVLJE
najboljši in najceneje dobi pri Janko Koe, čevljar, Rožna dolina pri Ljubljani. Promenadni čevlji za dame po znatno nižani ceni. 6083

MIZARSKO ORODJE
se radi preuredbe prodaja 7 delavcev, t. j. 7 skobelnikov in zraven spada joče orodje, rabljeno komaj dve leti. Naslov pri upr. «Jutra». 5993

OTROŠKI VOZICKI
več vrst, dvokolesa raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa «Evans». Velika zaloga pnevmatik in delov po najnižji ceni. Sprejme se tudi vsa popravila, emaliranje in ponikanje. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 98

ZICNE MREŽE
za ograje vrtov, drevesnic, kurjih dvorišč, preprečke oken in lin. vsakovrstne žične tkanine iz železne, pocinkane in medne žice za tehnično in industrijsko uporabo ter elastične posteljne mreže na lesenem okvirju različnih velikosti izdeluje in priporoča: Evgen Ivanc, tovarna žičnih tkanin in pletenin, Sodražica, Dolenjsko. 3236

MOTORNO KOLO

«Puch», 4 in pol HP, z dvema prestavama, dobro ohranjeno, se po ugodni ceni prodaja. Naslov pove upr. «Jutra». 5997

MOŠKO KOLO
E. S. K. A., akoro novo, za dirko, se prodaja Penko, Maribor, Stritarjeva ulica št. 20. 6005

VELIK KLAVIR
se zamenja proti pianinu ali pa prodaja. Ponudbe: Olan, Maribor, Šolska ulica št. 4. 6002

NAJUGODNEJŠA PRILIKA
za nakup drv. Valed pomankanja prostora oddajam po znatno nižani ceni drva, trda in mehka (odrezki od fage in parket) v vsaki množini. Pri večjem naročilu se dostavi vrva tudi na dom. — Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica 4, telefon št. 244. 3271

VOLČJI PSI
mladi, čistokrvni, se prodajo v hotelu Tivoli. 5958

KLUB-GARNITURE
divane, otomane, stimele in drugo pohištvo najceneje pri Erman & Arhar, mizarstvo, št. Vid pri Ljubljani 4. 5951

VOZIČEK 6023
(ciza) se kupi. Ponudbe pod «Ciza» na Aloma Company, Kongresni trg št. 3.

GOBE
kumno, janač, lipov ovet, plačilo najpoje, enojen ali dvojen.

Geršak & Co., Ljubljana, Kongresni trg št. 10.

PRIKLOPNI VOZ
lahak, za motorno kolo, kupim. Papis in cena na: Fr. Holchaker, Kranj 3536

DVE LEPI SOBI
s pohištvo se oddaja v najem v sredini mesta Maribor. Naslov pod «Mirno stanovanje» na podružnico «Jutra», Maribor. 6001

STANOVANJE
z dvema sobama, kuhinjo in električno razsvetljavo v Celju se zamenja z enakim v Ljubljani. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Celju pod «Stanovanje». 5988

MEBLOVANO SOBO
išče miren višji uradnik, oženjen, z 1 otročičem, proti dobremu plačilu. — Ponudbe s popisom na upravnitvo «Jutra» pod «Uradnik». 6037

SOBA 8225
z dvema posteljami v bližini Bleda ali Bohinja od 15. julija do 15. avgusta se išče. — Ponudbe na M. Guttnier, Zagreb, Jurijševa ulica št. 26/II. 3236

KOT SOSTANOVALEC
se sprejme gospod. Naslov pove upr. «Jutra». 6009

STANOVANJE 8203
na Bledu se dobi za večjo družino po ugodni ceni. Vila Mira, Bled II.

STANOVANJE
5/5 na periferiji mesta se zamenja z enakim ali večjim v mestu. Ponudbe pod «Zamenjava» na upravo «Jutra». 5913

SOBO 8535
v mestu išče življa, ki je ves dan odsotna, za 1. ali 15. avgust. — Cenj. ponudbe na upr. «Jutra» pod «Soba 8535».

LOKAL 6021
na prometnem kraju v Ljubljani, se odda. Dosedanji lastnik je pripravljeno vstopiti v novo vpeljano podjetje. Dopisil z navedbo stroke se prosijo pod «Dobro mesto» na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

GOSTILNO
na deželi ali v večjem trgu v Sloveniji prevzamem. Cenj. ponudbe pod «6027» na upr. «Jutra». 6027

VELIKI LOKAL
pripraven za kavarno, gostilno, restavracijo ali za trgovino, a stanovanjem ali brez stanovanja, se odda za več let. Ponudbe na Franjo Korent, Maribor, Smetanova ulica 48. 3513

V NAJEM 5915
ali na račun se išče gostilna. Ponudbe pod «Izvežbana» na upr. «Jutra».

«POSEST»
realitetna pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Kupi:
Vilo ali enodružinsko hišo na Bledu.

Hišo, enodružinsko, z vrtom v Ljubljani ali okolici; Trgovsko hišo s prostim stanovanjem v prometnem kraju.

Proda:
Hišo z gostilno in mesarijo (koncesijami) in veliko trgovsko hišo na Dolenjskem — stanovanje na razpolago.

Hišo s 3 trg. lokali in stanovanjem v predmestju Ljubljane. Tovarno lesnih izdelkov s posestvom. Dvonedstropno hišo s stanovanjem v Šiški in v sredi Ljubljane trinadstropno z velikim vrtom; Stavbene parcele ob Tržaški in Dunajski cesti, v Rožni dolini. Več kmetijskih posestev.

Išče v najem:
Gostilno, eventualno z mesarijo, mlin in žago, trg. lokale, stanovanja.

Odda:
Stanovanja v novi hiši.

Zamenja:
Stanovanje v sredi mesta za večje.

Lokal v sredi mesta za večji.

PRODA SE HIŠA
radi družinskih razmer, obstoječa iz 5 sob, kuhinje, pralnice, kleti in dvih bievov. Gaberje št. 42 pri Celju. 5989

KMETIJA
in pet orlov travnika na periferiji Ljubljane se odda za več let v najem. — Ponudbe pod «Travniki» na upr. «Jutra». 6025

ENODRUŽINSKA VILA
slična hiši, z gospodarskim poslopjem, njivo, vrtom, malim sadnim vrtom, vinsko trto, voda pri hiši, krasna lega, pripravnost za lesonega trgovca, vrtnarja ali gostilno, se prodaja. Več se poizve pri F. Kmetu, Trbovlje II. 3274

PREJEMATEL
VSEH ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLESA
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BK.

DRUŽABNIKA
ki bi prevzel komercialno vodstvo pri večji že vpeljani agenciji v Ljubljani, se išče. Potreben kapital od 100.000 Din dalje. Dopisil se prosijo pod «Agencija» na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6017

MANJŠE AGENTURE
katere same težko uspevajo, se sprejmejo kot družabniki v večjo agencijo. Dosedanji lastniki bi funkcijali kot šefi svoje dosedanje stroke. — Ponudbe z navedbo stroke in vpeljivosti pod «Ekstencija» na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6019

KOMPANJONA
sprejemem v dobro dobičkanosno detaljno trgovino na deželi z 150.000 do 200.000 Din za takoj za samica stanovanje. Pod šifro «Dobra bodočnost» na upr. «Jutra». 6041

DRUŽABNIKA
išče trgovsko podjetje, dobro vpeljano, z lokali, na najprometnejši točki Ljubljane z okoli 300.000 do 500.000 kronami in osebnim sodelovanjem. Ponudbe pod «Sodelovanje» na upr. «Jutra». 6030

MISLI TIFUS — BACILI
so najboljši sredstvo za pokončevanje hišnih miši, podgan in poljskih miši. Dobiva se v lekarni F. Kurat, Gosposvetska cesta v Ljubljani. 6011

KAKO NAROCIS
«Mali oglaš» «Jutra»? — V pismu napiši kdaj, kolikokrat in kaj želiš, da se tiska kot Tvoj «MALI OGLAS». Za prvih 20 besed tega oglasa moraš naprej poslati 5 Din, za vsako besedo od dvajseta naprej pa 30 par. Lahko plačaš tudi v znakah, ki jih priložiš pismu. Dopisnico mesto pisma piši, če pošlješ istočasno po položnicah: Uprava «Jutra» v Ljubljani. — Ker prihaja na «Male oglase» «Jutra» navadno veliko ponudb, je najboljši pripravno, če navedeš v svojem oglasu natančen naslov, na katerega Ti naj pošiljajo ponudbe.

DOPIŠOVANJA
želita dva mlada oročnika v svrhu znanja radi poznejše ženitve z dvema gospodičama od 18 do 25 let. Cenj. ponudbe s sliko pod Ivko in Mirko na upr. «Jutra». 5919

Da ne morem, ni od mene odvsnio. Sicer bi se že zgodilo. Veliko trpim radi tega. Oglasi se zopet. Iskreno Te pozdravlja Tvoja k. 6029

SAMOSTOJEN MOJSTER
boljše obrti, 30 let star, z dobro vpeljano obrtjo ter lepim stanovanjem in pohištvo, se želi seznaniti radi takojšnje ženitve z gospodično ali vdovo brez otrok iz boljše rodbine s premoženjem in gospodinjstvom izobrazbo. Le resne ponudbe s sliko poslati na podružnico «Jutra», Maribor, pod «Mojster ljubavi». Tajnost zadržana. 6006

KATERI 6010
dobro situirani in inteligentni gospod hoče dobiti pridno, izobraženo družico, ki je čedne zunanosti in bi mu prinesla pravo družinsko srečo v hišo; ako bi bil vdovec, bi jim bila tudi dobra mameica. Oglasi naj se na upr. «Jutra» pod imenom «Desanka».

Lokal v Ljubljani se takoj odda.

Prostor primeren za pisarno, agenturo ali en gros trgovino. Mešena najemnina mala. — Enkratna odškodnina Din 15.000.—. Reflektante se prosi, da sporoče svoj naslov na ALOMA COMPANY, dr. z o. z., Ljubljana, Kongresni trg 3. 1247

Domače vesti

POLITIKA.

Ježeš, vročina je!
To še ne spada k politiki.
Kako lepo je, če se valjaš sedaj po
senci ali po kakšni plitvi vodi — glo-
boke so še premrzle — ali morda pre-
čakaš svoj snov v boji na Triglav ali
šmarno goro! Pa tudi na onem v La-
nah ni nesimpatično, ali doli v Savi
pod Beogradom. Tu je namreč obilo
ne preveč obledenega ženskega sve-
ta in marsikateri ministriški pisalni
stroj je zelo častno zastopan. Vse to
ni napačno. V politiko pa še vedno ne
spada.

Lepo je tudi, če jo mahneš v Karlo-
ve Vary. To pa včasih še spada v po-
litiko. Korošec na primer, ki je že tr-
den od svoje opozicijske ali vladne
politike — toda mož se moti. Na Du-
naju že dolgo ni bil, oh, in sedaj ne
ve, kako se že utrujen politik lahko še
bolj utruji v Karlovih Varyh. Poseb-
no še, če povzru vsega tudi »sprudel-
nje. No, bog žegnaj, čeprav to že ne-
koliko spada tudi v politiko. Sicer ne
v ono »Slovenčev«. No, pa — dekle-
ta med seboj se že razumemo!

Daleč pročul negotil sedim v Bohi-
nju, ribe gledam, gore, oblake in de-
leto; naše novine pa čitam šele po-
poldne. S te perspektive — bogme —
so še bolj zabavne, kakor po navadi.
Marsikatera prednost se jim na politič-
nih še mnogo bolj pozna, kakor če
si tik poleg njih, v mestu. Ježeš, mo-
ra biti v Ljubljani vroče! Pa šele v
Beogradu! Kabineti Uvodniki Polemi-
ka »Jutrane Novosti« trde n. pr., da
je osvobodjenje zasluga edino NRS. Če
si tako — le pogledam naše radikalce,
— respekti tega pa zares nisem pri-
čakoval. — »Narod« uživa toploto po
Reamurju, Celsiusu in Fahrenheitu.
Porazno vpliva toplota na nekatere
bolj eksponirane glave. Cesar Janez
korespondira sedaj že v »Poslanih«,
(oh, kje so časi, ko je imel pri »Narodu«
rezervirano častno mesto med
dnevnišni in političnimi vestmi!) —
njegov najboljši sovražnik Niko mu sledi
in objavlja inerat: »Dotični znani go-
spod, ki je bil opazovan, ko je iz moje
docela nezasedene pisarne pobral
osodni rokopis, se pozivlja, da ga vr-
ne, ker bi se sicer neusmiljeno nazna-
nil policiji!«

To pa je že politika! Zelo velikopo-
torna je, uspešna in občudovanja
vredna.

Naši radikali vendarle še niso kos
svojim vzorom v Beogradu. Tam bo
sedaj vsaj vsak četrti minister.

Sicer pa, predno se vrnem s poči-
tnic, se utegne tudi v Sloveniji še kaj
spremeniti. Morda dobi vsaj vsak četr-
ti kakšen avto? M. A. C.

Usoda ženske realne gimnazije.

Paralelno z intervencijo predstavi-
kov JDS pri mestnem županu proti
nameravanemu ukinitju mestne žen-
ske realne gimnazije (liceja), so ljub-
ljanske napredne ženske organizacije
storile energične korake, da se pospe-
ši še davno obljubljeno podpravljanje
te šole. Posebna deputacija napredne
ženstva, obstoječa in gospa dr. Tav-
čarjeve, dr. Ramovšev in A. Stebič-
ve, se je podala v nedeljo v Beograd
ter je tam izročila ministru prosvete
Trifunoviču spomenico o pomenu in
potrebi tega važnega ženskega vzga-
jalnišča. Deputacija je sprejela tudi mi-
nistriški predsednik Pašić. Kakor zna-
mo, se nabaja vprašanje podržavljenja
ljubljanske liceja že dolgo na dnev-
nem redu. Bivši minister prosvete Pri-
bičević se je zanj živahno zanimal in
je v ministriškem svetu že lani dosegel
sklep o podržavljenju. Z ozirom na fi-
nančne težkoče je bilo takrat določe-
no, da se podržavljenje izvrši stopnje-
ma na ta način, da država najprej pre-
vzame na svoj buđet osebne izdatke.
V takozvanem kumanudijevem buđe-
tu se nahajajo že nekatere postavke
glode plač. Deputacija naprednega
ženstva je sedaj v Beogradu dobila
zagotovila, da se bo podržavljenje po-
spešilo. Po njenem povratku v Ljub-
ljano je dospela na pokrajinsko upra-
vo v Ljubljani sledeča trzjavka mi-
nistra prosvete Trifkoviča: »Mestna
ženska realna gimnazija v Ljubljani
bi čez državna od nove buđetske go-
dine« Brzjavka sicer ni povsem jas-
na, ker se nahajamo že od 1. julija v
»novi buđetski godini«, ne da bi bil
v dvanajstih predviden v omenjeno
svrhu kakšen kredit ali pooblastilo za
ministra prosvete. Z uvrstitvijo po-
trebnih postavk v redni buđet, ki
pride v jeseni v razpravo, pa bi bilo
že mnogo pridobljeno. Vsekakor je
uspeh deputacije naprednega ženstva
lako važen. Obližba vlade mora me-
todajno vplivati na nadaljne ukrepe
magistratne večine, ki je hotela na
prihodnji seji občinskega sveta nače-
ti vprašanje likvidacije ženskega li-
ceja.

Poverjeništvu prosvete v Zagrebu

ukinjeno. Kakor poročajo zagrebški li-
sti, je vlada ukinila poverjeništvu za
prosveto pri pokrajinski upravi v Za-
grebu ter ga nadomestila z delegacijo.
Zagrebško vseučilišče, ki je doslej spa-
dalo pod kompetenco poverjeništvu,
je sedaj podrejeno direktno minist-
stvu prosvete.

Beograd kot središče dijaških iz- letov.

»Politika« poroča o silnem na-
valu dijaštva o počitnicah v Beograd.
Od vseh strani prihajajo dijaki, poseb-
no iz prečasnih krajev: največ jih je

organiziranih v Ferijalnem savezu, ki
v Beogradu prav lepo sprejema štude-
nte iz vseh delov države, brez razli-
ke, ali so nacionalci, ali morda radi-
čevski in klerikalni. V drugi gimnaziji
je pripravljenih 280 postelj s čistim
perilom, v nekaterih hotelih imajo iz-
letniki znaten popust na hrani in 18
prijetelj mladine se je našlo, ki spre-
jemajo na brano in stanovanje na tri
dni od vsake izletniške partije po eno-
ga člana. Na našo omiaidino napravlja
mogočno razvijajoča se prestolnica glo-
bok utia.

Branišlav Nušić je odlikovan z re- dno Rdečega križa.

Novi splitski škof. Predvčerajšnjim
je kralj zaprisegel novoimenovanega
splitskega škofa gospoda dr. Bonifa-
čiča.

Razstava regulacijskih načrtov za
mesto Karlovec. Na inicijativo Udu-
ženja jugoslovanskih inženjerjev in
arhitektov iz Zagreba se bo vršila od
11. do 17. t. m. na tehnični srednji šoli
v Zagrebu razstava regulacijskih načr-
tov za mesto Karlovec. Razstava bo
odprta vsak dan od 8. do 12. predpol-
dne in od 3. do 7. popoldne. Kakor
znano, je dobil pri natečaju za ta re-
gulacijski načrt prvo nagrado gosp.
Janko Omanen, slušatelj tehnične vi-
soke šole v Ljubljani. V celem je bilo
predloženih 15 načrtov.

Visoka temperatura, ki je nasto-
pila zadnje dni, je uvod v dobo parjih
dni. Vročina se stopnjema dviga. V
Ljubljani smo zaznamovali 6. t. m. ob
2. popoldne 27-4° C, 10. t. m. že 29-4°
včeraj pa je vročina narasla na 28-6°.
V Zagrebu je še huje. Dne 7. t. m. je
imel Zagreb temperature 28-8° C, dne
10. t. m. je skočila na 29-2°, 11. včeraj
pa je narasla na 30°. Vremenski pre-
roki to pot niso imeli sreče. Njihovo
prerokovanje o hladnem poletju se ni
uresničilo.

Falziifikati italijanskih bankovcev.
V zadnjem času so se tudi v Jugosla-
vi pojavili falziifikati italijanskih ban-
kovcev po 1000 lir. Falziifikat je do-
bro ponarejen, vsled česar je italijan-
ska vlada sklenila, da vzame te ban-
kovec iz prometa. Naše občinstvo se
opozarja, naj bo pri sprejemanju takih
bankovcev previdno.

Naši dolgovci v Ameriki znašajo z
obrestmi vred nekaj preko 50 milio-
nov dolarjev. Ti dolgovci še niso regu-
lirani, kakor tudi niso urejeni še dol-
govci Franciji in Angliji v istem iznosu,
kakor so bili kontradirani za časa voj-
ne. Poleg tega je še dolg od 100 milio-
nov frankov pri francoski vladi iz
leta 1919. Od avstrijskega dolga pri-
pada na nas kot nasledstveno državo
200 milijonov zlatih kron. Seveda se
ti dolgovci ne dajo primerjati s vsota-
mi, ki jih imajo plačati zavezniki iz
časa vojne. Saj je Antanta dolžna
Ameriki okoli 26 milijard dolarjev.

Uverjenja o izvoru blaga. Carinski
svet je donesol odlok, po katerem se
mora točka IV. carinske št. 188 od 18.
julija 1922 razumevati tako, da se uve-
renja o izvoru blaga na podlagi vlozene
prošnje morajo sprejemati tudi po vlo-
ženi deklaraciji in to vse, dokler ni iz-
vršen pregled dotičnega blaga. Prošnje
se vlagajo neposredno pri carinarnici, a
nato ta donese rešenje in se mora pla-
čati taksa iz št. 211 tarife po zakonu o
taksah.

Himen. V torek se je pri Sv. Križu
na Hribcu v škofiji Loka poročil pri-
dr. trg. akademije g. Franjo Sič z go-
spodično Franco Severjevo, uradnico
Slovenske banke. — Gospodična Ivica
Gradišarjeva, bivša članica tržaškega
gledališča in ljubljanske ter napoled-
splitske drame, se je 9. julija omožila
z g. Urošem Branjovičem v Splitu. No-
voporočencem naše iskrene čestitke!

Nova uprava Uduženja gledaliških
igrancev. Iz Splita poročajo: V novi
upravni odbor Uduženja gledaliških
igrancev so bili izvoljeni sledeči gg.:
predsednik Sava Todorović, podpre-
sednik Dragoljub Jović, blagajnik Raja
Pavlovič, odborniki: Jovan Antonijević,
Boža Nikolič, Josip Rijavec, Svetoslav
Filipović, Dobra Milutinović, Radomir
Pavlovič in Milorad Jovanović. V re-
vizionalni odbor so bili izvoljeni: Ale-
ksander Tucaković, Alojz Drenovec, Jo-
co Cvijanović in Dragomir Ostrič.

Književna tombola Jugoslovanske
Matiice. Književna tombola je končana.
Izdanih — bilo vsega skupaj 312 dobi-
kov in sicer: 120 amb, 90 tern, 60 kva-
tern, 35 činkvinov in 7 tombol. Tombol-
e so zadeli sledeči: 1. tombola Josipina
Podpac, Ljubljana, Poljanska cesta 54,
2. tombola Zinka Pečar, učiteljica, Ma-
ribor, 3. Franc Rendla, davčni nadpra-
vitelj, Krško, 4. Egidij Resman, Naklo
pri Kranju, 5. Milko Gerlane, učitelj,
Petrovče pri Celju, 6. Jakob Božič,
Ljubljana, Ižanska cesta, 7. Friderik Vi-
gele, knjigovodja, Majšperk. S književ-
no tombolo je prišlo nad 3200 sloven-
skih knjig med narod. Kakor kaže ta-
bela o razdelitvi dobitkov, so bili isti
zelo enakomerno razdeljeni širom vse
Slovenije. Doba književne tombole se
je mnogo skrajšala, kot je bilo prvotno
zasnovano. Nadalje so se razdelili po-
sebni dobitki med 210 šolskih vodstev,
ki so se posebno zavzeli za razprodajo
tombolskih kart med in po šolski mla-
dini. Vsaka izmed teh šol je dobila 8 do
10 mladinskih knjig, katere je poteni
lahko po svojem preudarku ali uvrstila
v šolsko knjižnico ali pa jih razdelila
med mladino svojega zavoda. Na ta na-

čin se je oddalo preko 2000 knjig; tako,
da je moralna vrednota te prve knji-
ževne tombole ta, da se je razdelila
med našim narodom širom Slovenije
nad 5.000 prvovrstnih slovenskih knjig.
Brez dvoma je imela prva književna
tombola Jugoslovanske Maticice velik
moralen uspeh in dobiček. Izkušnje, ka-
tere si je pridobil odbor pri poslovanju
prve književne loterije bo smoteno
uporabil pri drugi književni loteriji, ki
se vrši ob novem letu 1924. Pa tudi s
financijskim uspehom je zadovoljna
Jugoslovanska Matica, saj ji bo iz čiste-
ga dobička loterije lažje izvrševati svo-
jo kulturno mislijo med našimi brati in
sestrami tam preko, ki so v prvi vrsti
potrebni naše pomoči. Pokrajinski od-
bor smatra za svojo dolžnost, da se ob
zaključku prve književne tombole so-
hvati celokupni slovenski javnosti za
simpatični sprejem te prireditve, prav
posebno zahvalo pa izreka še vsem
onim, ki so na katerikoli način pripo-
mogli, da so se tako uspešno razproda-
le tombolске karte. Prepričani smo,
da se bo ta prireditve Jugoslovanske
Matiice popolnoma udomačila in prilju-
bila ter da bo z njo mogoče vsako leto
razširiti veliko število dobrega in lepe-
ga čtiva med naš narod. Ponosni smo pa
tudi, da je prvo tako kulturno priredi-
tev izvršila Jugoslovanska Matica.

V spomin pok. županu Rošu. Iz
Trbovelj nam poročajo: Gerentki so-
svet je sklenil mesto venca na grob za-
služenemu bivšemu županu Ferdinandu
Rošu podeliti za mesec julij vsem občin-
skim revežem dvakratno mesečno pod-
poro.

Volilo družbi sv. Cirila in Metoda.
Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
je prejela od tvrdke Iv. Perdan v Ljub-
ljani znesek 10.000 Din, katere je volilo
blagopokojni gosp. Josip Perdan, veletr-
govca in mnogoletni založnik družbenih
vžgalice C. M. družbi. Blagopokojnika
ohranil družba v hvaležnem spominu,
ugledni tvrdki pa, ki je takoj izplačala
volilo, iskrena hvala!

Ciril Metodovi nabiralniki po gostil-
nah in restavracijah ne delujejo tako
marljivo, kakor so nekdanj. So pa izje-
me, a teh je žalibog le malo. Kjer je
zaveden gostilničar, oziroma oskrbovalec
nabiralnika, ta porabi vsako priliko, da
poprosi »mal dar« za puščico. Pred
kratim je prejela družba iz Radeč iz
gostilne Haller 110 Din in iz gostilne
Dolinar 26,75 Din. Prav v kratkem času
se je nabrala v imenovanih gostilnah ta-
ko lepa vsota, ki priča kako zavedni so
gostje. Prepričani smo, da ako se najde
le ena oseba, kjer je postavljen nabiral-
nik in ga vzame v svojo oskrbo ter opo-
zori goste pri raznih prilikah nanj, se bo
kmalu napolnil in vršil namen, za kate-
rega je bil poslan v dotično gostilno.
Zatorej prosimo na del!

Nova razglednica z Aškerčevim por-
tretom. Novo razglednico je založil
»Odbor za obnovo Aškerčeve rojstne
hiše v Rimskih Toplicah« s pesnikovim
potretom in njegovo rojstno hišo. Ci-
sti dobiček je za sklad fondu za obno-
vo Aškerčeve rojstne hiše. Original je
lesorez mladega grafika Mihe Maleša.
Ker je pri nas to prva razglednica v tej
tehnikii jo bo gotovo naše občinstvo z
zanimanjem sprejelo. Tisk izvršuje
Slatnerjeva tiskarna v Kamniku.

Državni higijenski zavod v Ljubljani
bo, kakor nam poročajo, svečano otvor-
jen prihodnji ponedeljek dne 16. julija ob
pol 11. uri popoldne. Zavod, ki ima svo-
je prostore v splošni bolnici in začne
istočasno z obratovanjem, je namenjen
strokovnemu delu na polju splošne in
specialne higijene in bo vršil preiskova-
nja pitnih in odpadnih vod ter vod za
uporabljanje, analize mleka in drugih ži-
vil, preiskovanja razkuževalnih sredstev
in strojev, asanaocij krajev in tehnič-
nih naprav. Proučeval bo socialno higi-
jenske razmere in nedostatke med narodom,
zbral zadevni material in izdelo-
val zdravstveno statistiko. Udeleževal
se bo pobiranja epidemij in nalezljivih
bolezni. V ta namen je zavodu pridre-
la na epidemijska avtomobila, obstoječa iz
petih sanitetnih avtomobilov. Poleg te-
ga in podobnega dela se bo v zavodu za-
sledoval razvoj higijenske znanosti po
svetu, obdelovala se bodo aktualna vpra-
šanja na tem polju z namenom uveljav-
ljanja, izkoriščanja in posploševanja vseh
vrst higijenskih pravil in pridobitkov
med narodom.

O smrtni nesreči na Dravi nam po-
ročajo še sledeče: Ko se je utrgala vrv,
na kateri je bil pritrjen čoln z duhovni-
ki, je prišel čoln v deroč tok Drave, ki
je ravno med brodom in mostom pri
Breznem izredno silen. Nočni potniki
so čutili, da so v smrtni nevarnosti in
so se na vso moč trudili, da spravijo
čoln k obrežju. Tik ob reki pelje koro-
ška železnica in bližnjega železniškega
čuvaja je zbudilo iz spanja obupno klic-
canje »Na pomoč!«, »Krmilo uravnaj!«,
»Izmetavaj vodo iz čolna!«. Čuvaj je
pograbil dolg drog z železnim kavljem.
Bil je baje že blizu kraja nesreče in ni
manjkalo dosti, da bi dosegel čoln z
dromom in ga ustavil. Ko pa je lovil
čoln, je v temni noči zabredel v potok,
ki priteče tam v Dravo in ni mogel pre-
ko njega. Ko pa je čuvaj potok obšel,
mu je čoln že izginil izpred oči navzdol
proti mestu. Bilo je še sližati nekaj ob-
upnih krikov in čoln, ki je priletel na
skalo v sredini Drave, se je na drobne
kosce razbil. Brodar se je po razbitju
čolna oklenil desk, ki so ležale na dnu
čolna ter se s pomočjo teh rešil na su-
ho. Od razbitega čolna so doslej zasle-
dili pri železniški čakalnici pod mostom

nekaj njegovih delov, žrtve pa do sino-
či še niso našli.

Trgovske novice iz Maribora. Spe-
cerijsko veletrgovino g. Zieglerja na
Glavnem trgu je kupil znani narodni
delavec in solidni trgovec g. Miloš Oset.
Njegovo dosedanje trgovino na Ale-
ksandrovi cesti pa prevzame g. Zinauer,
glavni zastopnik kisle vode iz Rogaske
Slatine. — V prostore trgovca s pohi-
štvom Karla Wesiaka, ki se preseli v
dosedanjo kavarno Beograd, premesti
svojo pisarno odvetnik dr. Irgolič. V
dosedanjih lokalih dr. Irgoliča nasproti
glavnemu kolodvoru pa odpravi policijski
adjunkt g. Schweiger gostilno, združeno
sa kavarno in kabaretom. Koncesijo za
to gostilno bodo prenesli iz dosedanje
zajtrkovalnice pod magistratom, katere
prostore bo uporabil magistrat za pi-
sarno.

Iz celjske okolice. Okoliška občina
celjska je na svoji zadnji seji sklenila,
da zgradi novo šolsko poslopje za last-
no okoliško deško in dekliško osnovno
šolo. Doslej so okoliški šoloobvezni
otroci obiskovali mestne ljudske šole. —
Za popravo Kapucinskega mostu, ki slu-
ži v prvi vrsti interesom okoličanov,
bo okoliška občina prispevala 33.000 di-
narjev.

Moč naprednega časopisja. Iz Marib-
ora nam pišejo: Ko je »Jutro« pred
kratim v majhni notici opozorilo na
predno javnost na mariborski klerikalni
»Ljudski oder«, katerega je njegov
vodja znani bivši ljubljanski klerikalec
Peršuh skušal čez zimo kazati v Marib-
oru kot neustrankarsko podjetje, je kler-
ikalno časopisje prezirljivo pisalo, češ
kaj pa mi rabimo napredne javnosti, ki
je baje nikjer ni. Samo da je bil efekt
malo drugačen. Ljudski oder je igral
namreč nato pred prazno dvorano v
Mariboru (in sicer celo v klerikalnem
društvenem domu) in v Slovenski Bistri-
ci; v Rogaski Slatini pa je imel minulo
nedeljo celih 30 gledalcev. »Straža« je
nad tem divja. Tako je pač. Za kako
romanje ali drugo politično demagogijo
klerikalci že zbornajo ovčice, za kulturne
prireditve pa nimajo publike. Naj-
manj pa so radovedni — klerikalni smir
— naprednjaki in smo jih zato opozo-
rili na kalno ribarjenje artističnega vod-
je Peršuha.

Iz Rogaske Slatine nam javljajo:
Ker je zdravilišče začasno popolnoma
zasedeno, se gostje, ki nameravajo pri-
ti sem, v lastnem interesu opozarjajo,
naj svoj prihod naznanijo vsaj osem
dni poprej.

Orli v laseh med seboj. Nekdo, ki
je bil ali je morda še danes član Orla,
nam pošilja naslednji zanimivi dopis:
Nedeljska prireditve šentjakobskih Or-
lov v Ljubljani je pokazala, da je le res-
kar smo trdili, da so si Orli med seboj
v laseh. Med udeleženci smo videli le
slabotne mladiče z dečle. Mestnih in
inteligentnih obrazov to pot nismo vi-
deli med njimi. To pa le radi medseboj-
nih sporov radi znanega paragrafa v nji-
hovem pravilniku, da fant, ki je dopol-
ni 30. leto ali je že poročen, pri Orlih
nima ne aktivne ne pasivne volilne pra-
vice. Ker se z lepo besedo pri Orlovski
zvezi ni dalo nič doseči, so sklenili pri-
zadeti, da se sploh ne bodo udeleževali
nobenih prireditev od sedaj naprej. Tu-
di smo pogrešali pri sprejemu intelligen-
co, ono z akademsko naobrazbo, če-
prav beremo dan na dan, koliko akade-
mično naobraženih ljudi je organiziranih
pri Orlih. Pa ne da bi bilo prof. Remca,
prof. Tomca, dr. Brejca in druge take
tiče sram med kmečimi fanti nastopati
v mestu Ljubljani? Niti zveznega pra-
porja niso hoteli poslati na razvite
šentjakobske zastave! Lepi tiči so ti
Orliči!

Klerikalni »Stadion« v Ljubljani?
Ustanovljena je družba, ki ima namen s
pomočjo mestne občine zgraditi v Ljub-
ljani klerikalno telovadilišče. Baje pride
tozadevni nujni predlog že na današnji
seji občinskega sveta v razpravo.

Visoka starost. V Rožu na Koro-
škem je umrl te dni znani slovenski ro-
doljub J. Uznik v visoki starosti 96 let.

Zaplemba zlata v Mariboru. Posto-
panje proti židovskima trgovcema Ed-
mundu Neufeldu iz Dunaja in Josipu
Grünfeldu iz Zagreba, katere sta dva
mariborska detektiva na ulici aretirala,
ko sta židova nesla v nahrbtniku 15 kg
razne zlatnine, češ da sta hotela zlato
iztihnati, je mariborsko finančno ra-
vnatelstvo odstopilo v smislu veljavnih
predpisov finančnemu ministertvu v
Beograd. Židova se delata sila nedol-
žna. Detektiva, ki bi dobila v slučaju
obsodbe lepo nagrado, bi vozila boljše,
če bi takrat malo čakala in sledila ži-
doma, da bi ju pograbila šele na ko-
lodvoru in flagranti.

Izpred sodišča. Včeraj se je vršila v
Ljubljani pred okrajnim sodiščem na št.
28 razprava o tožbi zaradi razžaljenja
časti, katero je vložil znani komunistič-
ni agitator Marcel Zoraga, odpuščen stro-
jovodja juž. žel. proti načelniku kurilni-
ce na državnem kolodvoru g. inž. Fincu
in višjemu žel. komisarju dr. Jevšku.
Predgovodina te pravde je naslednja:
Na progi drž. žel. se je za vožnje upo-
rabljaj stroj, s katerim se je par stro-
jevodji branilo voziti, češ da je stroj
pretenak in da je nevarnost, da poži.
Po inženjerjih strokovnjakih se je ugo-
tovalo, da je stroj splošno za vožnje in
da ni nobene nevarnosti, naka je Mar-
cel Zoraga v »Delavskih novicah« napi-
sal hujkajoč članek. Državno pravdi-
ništvo je z ozirom na ta članek zahteva-
lo pojasnil od inspektorata drž. žel., od-
nosno od vodstva kurilnice. Ker se je
uzgotovilo, da so bile navedbe Marcela

Zoraga potvorne in so imele le namen
hujkati proti državni oblasti, se je tudi
poročilo v tem smislu glasilo. Marcel
Zoraga s poročilom ni bil zadovoljen, se
je čutil užaljenega in je tožil. Sodišče pa
je oba obtožena opustilo, ker je sma-
tralo, da sta upravičeno označila naved-
be Marcela Zoraga kot neresenične in po-
tvorne.

Mlada rešiteljica. Dve deklici neke
ljubljanske rodbine, 10letna Anica in
3letna Marija, sta se pred prulami igra-
li v strugi Ljubljanice. Pred zavrnitvijo
je padla Marija v meter globoko vodo.
Ko je Anica to opazila, je šla pogumno
za sestrico v vodo in jo rešila gotove
smrti.

Preiskava proti dvakratnemu mori-
cu Paskijeviču v Zagrebu se nadaljuje.
Včeraj zjutraj so se podali na mesto
zločina ponovno na ogled sodniki, držav-
ni odvetnik in pa obtoženec. Pri tej
priliki je Paskijevič dopolnil svoja prej-
šnja priznanja v toliko, da je jasno, da
gre za zločin umora, kar je še pred ne-
kaj časa pred resko policijo priznal, a
pozneje zopet prekalal.

Skok pod tramvaj. V torek dopol-
dne se je v Zagrebu blizu Jelačićevega
trga vrgla pod tramvaj mlada deklica,
hoteč ali vzeti življenje. Voznik je voz
hitro ustavil in preprečil gotovo smrt
deklice. Mladenka, Pepica Aranić je
dobila težke poškodbe na obeh kolenskih
in na levi roki. Na vprašanje, zakaj se
je vrgla pod tramvaj, je odgovorila:
»Zjutraj sem se sestala s svojim ljub-
imcem. Zahteval je od mene nekaj.
Česar jaz kot pošteno dekle nisem mo-
gla dovoliti. Zal mi je, da se mi ni po-
srečilo, skleniti življenje«.

Nesreča v gorah. Kakor poročajo
iz Celovca, je tamkaj zaposleni stavec
Pavel Hušter, rodom iz Leipziga, prošil
nedeljo v družbi dveh tovarišev napra-
vil izlet na Košuto v Karavankah. Vseled
neprevidnosti je padel 50 metrov globo-
ko v prepad. Mrtvo truplo so v pose-
deljek prepeljali v Celovce.

Vai p. n. trgovci v Ljubljani in oko-
lici se opozarjajo, da prodaja Prodajni
urad Portland cementa v Ljubljani, Du-
najska cesta 41 iz svoje zaloge cement
v vrečah od 50 kg naprej po smiljeni
ceni.

Cudili se boste uspehom, ki jih do-
sežete z »Istofant« hranilno moko za do-
jenčke in otroke. Glavna zaloga: droge-
rija »Adrija«, Ljubljana, Selenburgova
ulica.

Korupcija v maribor- ski klavnici

Maribor, 11. julija.

V tajni seji mariborskega občinskega
sveta so zopet do polnoči razpravljali o
znanih 40 dr. Leskovarjevih prašilih, ki
iz neumljivega vzroka ležijo že od 1920
še sedaj v zabojih mestne klavnice in la-
zijo po njih črvi. Občinski svet pa tudi
to pot ni mogel zadeve razčistiti, ker je
prizadež klavniški ravnatelj Kern tako
težko bolan (ima baje želodčnega raka),
da ga doslej ni bilo mogoče zaslišati.
Pač pa se nadaljujejo polzevedbe po osta-
lih pričah. Klerikalni listi o mučni kupčiji,
s katero je klerikalni gerent občine osko-
doval za čez 100 tisoč kron, previdno
molče. Samo glavni krivec dr. Leskovar
je podal v »Straži« neko vođeno izjavo,
v kateri med drugim trdi, da je smatral
zadevo za urejeno, posebno je baje mi-
slil, da je smrdljivo meso že davno v
Gradcu. V ostalem pa se baje za stvar
dalje ni brigal, čeprav je kupčijo sklenil
in kot občinski gerent. Tudi glede bla-
dinice v klavnici, pri kateri so začeli s
čiščenjem klerikalnega gospodarstva na
občini, je ugotovljeno da je tozadevno
najemnilo tvrdka Predovič v znesku več
tisoč dinarjev že plačala, mestno knjig-
vodstvo pa še ni niti fika prejelo. Ta
manipulacija pa datira že od novejših do-
be, ko so se na magistratu še v idlični
harmoniji sovraštva proti demokratom
objemali socialisti z klerikalci.

Domače borze

11. julija.

Zagreb. V efektilh se dalje čvrsto po-
sluje. Na deviznem tržišču je vladalo
mirtilo. Na borzi se je poslovalo v zelo
ozkih mejah na včerajšnji tečajni bazi.
Ponudbe so prevladovala. Notirale so de-
vizne: Dunaj 0.133 — 0.134, Berlin 0.0375
— 0.04, Budimpešta 1.09 — 1.12, Bu-
karešta 47 — 0, Italija 409 — 411, London
433 — 435, Newyork ček 94 — 94.5, Pa-
riz 560 — 565, Praga 285.25 — 286.25,
Švica 1640 — 1645, valute: dolar 93 —
93.75, avstrijske krome 0.135 — 0, fran-
coski franki 555 — 565, napoleonidori 345
— 350, nemške marke 0.05 — 0, leji 0 —
50, sovereigne 0 — 410, švicarski franki
1625 — 0; efektil: Jugoslovanska 127.5 —
129, Ljubljanska kreditna 220 — 230,
Prashtedona 1025 — 1040, Slavenska 105
— 107.5, Trboveljska 1150 — 1200.

Beograd. Tendencja čvrsta. Dinar je
v Curihi 6.25, a tu se je poslovalo nad
pariteto, na bazi 6.05. Blaga ni bilo in
povpraševanje ni bilo krito. Notirale so
devizne: London 432 — 433, Pariz 560 —
561.5, Newyork 94 — 94.75, Zeneva
1637.5 — 1640, Milan 406 — 407, Praga
287 — 287.5, Berlin 0.0375 — 0.038, Du-
naj 0.1332 — 0.1335, Bukarešta 46.75 —
4

Razpis.

5787

Mestna občina Šoštanj proda na javni dražbi „Na panju“ iz svojih gozdov v davčni občini Skorno-Šoštanj

512 smrek, 420 borov in 83 mecesnov

in v davčni občini Šoštanj

110 smrekovih in hojevih dreves,

morej skupaj 1125 dreves.

Ponudniki naj starijo svoje ponudbe v zaprtem pismu, naslovljenem na občinski erar v Šoštanju, in s naplombo „prodaža lesa“ do včetega 24. julija 1923.

Odpisane obdane bo pokazal na zahtevanje lesa na občinskih parcelah dne 16. ali, če bi bilo ta dan grdo vreme, dne 17. julija 1923.

Dražbeni pogoji se lahko pregledajo v občinski pisarni v Šoštanju ob uradnih urah. Pošljejo se pa tudi na zahtevanje interesentom. Na ponudbe, dole po 24. juliju 1923, se občinski odbor, ki bo sklepal o pravočasno došlih ponudbah dne 26. julija 1923, ne bo osiral.

V Šoštanju, dne 9. julija 1923.

Občinsko predstojništvo.

Nepraktično in zamudno je — iskanje trgovskih adres —

po raznih adresarjih, ker so dostikrat nepregledni in nepopolni, posebno kar se tiče ulic in strok. Razen tega pa adresarji vsled živahnega povojnega trgovskega gibanja v kratkem času zastarajo, ker jih je nemogoče vedno popravljati in dopolnjevati.

Zato

se v slučaju potrebe obrnite na nas, ker imamo naslove vseh trgovcev, tovarn, obrtnikov natančno urejene po strokah ter za njih pravilnost

vedno jamčimo!

Cene zmerne!

Cene zmerne!

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna družba z o. z.

445

Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dražbeni oklic.

Po sklepu okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 20. junija 1923., Ne I 160/23, bo na predlog lastnika Josipa Planinška, posestnika in trgovca v Litiji dne 16. julija 1923. ob 9. uri dopoldne v pisarni podpisane notarja, Sodna ulica št. 11,

prostovoljna javna dražba zemljišča

ričez 619 kat. obd. Spodnja Šiška, obstoječega iz stavbene parcele 260/7, novo zgrajeno poslopje z dvoriščem v izmeri 516 m².

Vzključna cena Din 625.000.—. Pred pričetkom dražbe je treba položiti 5 % vadija.

Zastavnim upnikom ostanejo slej ko prej pridržane vse njihove pravice ne glede na višino najvišjega ponudka.

Pritličje stavbe je zidano kot tovarna, prvo nadstropje in podstrešje so pa stanovanja.

Informacije daje podpisani notar ob uradnih urah in lastnik Josip Planinšek, trgovec v Litiji.

V Ljubljani, dne 27. junija 1923.

Notar kot sodni komisar:

Dr. Karol Schmidinger.

1177

Nabavka brašna.

1169

Na osnovu naređenja Gosp. Ministra Vojnog i Mornarice E. P. broj 3.260 od 1. maja ove godine, održat će se na dan 4. augusta 1923. godine u 11 časova pre podne u intendanturi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani (kasarna Vojvode Mišića, objekt XIV.

prva javna usmena licitacija

za nabavku i isporuku 730.000 kilograma pšeničnog hlebnog brašna tipa 80%, i to:

Za garnizon Ljubljana . . . 290.000 kilograma,
" " Maribor . . . 280.000 "
" " Celje . . . 160.000 "

Isporuka brašna po mesečnim partijama franko magacin intendantskih skladišta pomenutih garnizona do 25. novembra 1923. godine.

Kaucija polaže se u gotovom novcu ili vrednosnim papirima po odredbama čl. 88, zakona o državnem računovodstvu na dan licitacije do 10 časova pre podne na kasi Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i to: Za garnizon Ljubljanski 75.000.— dinara, za garnizon Mariborski 75.000.— dinara i za garnizon Celje 40.000.— dinara, ukupno 190.000.— dinara.

Uslovi po kojima će se ova licitacija izvršiti mogu se videti svakog dana pre i posle podne u kancelariji intendature Dravske divizijske oblasti u Ljubljani i vojnog okruga u Mariboru i Celju.

Svaki ponudjač (licitant) obavezan je, da na dan licitacije preda predsedniku komisije pismeno svedočanstvo nadležne trgovačke komore o svojim preduzimačkim podobnostima kao i uverenje, da je svoju radnju prijavio poreskim vlastima i platio porez za tekuće trimesečje.

Iz kancelarije intendature Dravske divizijske oblasti E, broj 9.904 od 26. juna 1923. godine u Ljubljani.

Komanda Dravske divizijske oblasti.

Dr. Eleonora Jenko-Grojerjeva

da objavi na ordinari.

5804

Proda se vsa oprema za specerijsko trgovino.

Ponudbe pod „Specerijska trgovina“ na upravnistvo „Jutra“.

5776

Zobni atelje!

Vsa sem spadajoča dela izvršuje točno in solidno

J. Hribovšek

konzervirani zobotehnik

Zagorje ob Savi.

1224

Reform

steklenice za konserveriranje sadja,

povrtnin in mesa so najboljšie in najcenejše.

Glavna zaloga za Jugoslavijo pri tvrdki

1226

LOVRO PETOVAR v Ivanjkovcih.

Centri na zahtevol

Pristni, naravni malinov sok

s sladkorjem vkuhan

po 21 dinarjev za kg

nudi lekarna dr. G. PICCOLI v

Ljubljani, Dunajska cesta.

NAJNOVEJŠE KNJIGE

TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

Coster-Debeljak: Tili Ulenpiegel.

Roman. Str. 551. — Vez. 70 Din, broš.

80 Din, po pošti 3 Din več.

Ivan Lah: Angelin Hidar.

Starokorotanska povest. Ilustriral Šubic.

Vez. 32 Din, po pošti 1:50 Din več.

Anton Melik: Jugoslavija. II. del.

Opis pokrajine. Str. 527. Z zemljovidom

Jugoslavije. Vezana na finem papirju

65 Din, broš. na slebim papirju 50 Din,

po pošti 2 Din več.

Petrovič-Pugelj: Ploha. Veseloigra.

Broš. 11 Din, po pošti 75 p več.

Milčinski: Zgodbe kraljev. Marka.

Ilustr. V. 18 Din, po pošti 1:50 Din več.

Andrejev-Vidmar: Povest o sedmih

obešenih. Vez. 22 Din, broš. 16 Din,

po pošti 1:50 Din več.

Shakespeare-Zupančič: Othello.

Vez. 29, br. 33 Din, po pošti 1:25 Din več.

Ivan Pregel: Azazel. Zaloigra.

Vez. 28 Din, broš. 22 Din, po pošti

1:50 Din več.

Jurčič, III. zv. Uredil dr. Prijatelj.

Broš. 36 Din, po pošti 1:50 Din več.

Hobhouse-Ogris: Liberalizem.

Broš. 30 Din, po pošti 1:50 Din več.

Ibsen-Mole: Gospa z morja.

Vezana 24 Din, broš. 18 Din, po pošti

1:75 Din več.

Stenkiewicz-Mole: Z ognjem in

mečem. V snopiščih do sedaj 8.

Snopič s poštno vred 9 Din.

Pokojniško

zavarovanje nameščencev.

Broš. 16 Din, po pošti 1 Din več.

Standard Oil Co of Jugoslavia v Zagrebu

priporoča p. n. naročnikom svojo stalno zalogo:
bencina, petroleja, parafina, vseh vrst mineralnih strojnih olj za avtomobile.

Tozadavne informacije in naročila sprejema

1229

Glavno zastopstvo:

G. MENARDI, LJUBLJANA,

Trubarjeva ulica 2.

Telefon št. 62.

Naznanilo.

Vljudno naznanim, da do preselitve v novi lokal, v Še-
lenburgovo ulico 1, sprejemam vsa naročila za čevlje
po meri in popravila vsake vrste, akoravno čevlji niso
kupljeni ali izdelani pri meni, v provizoričnih prostorih
na Poljanskem nasipu 40, II. nadstropje (stara
oukrarna), kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

**FRANC
SZANTNER**

specialist
za ortopedična in anat.
mična obuvanja in
trgovca s čevlji

LJUBLJANA

Lesni strokovnjak

z velikim krogom dobrih odjemalcev in najboljšimi referencami išče
zastopstvo sposobnih dobaviteljev. Posebno za tekoče večje postavke
drv za kurjavo, namenjenih v Švico.

5796

Ponudbe pod IH 8384 na Schweizer Annonzen A.-G. St., Gallen.

Agilnega, mladega, v specerijski in galanterijski stroki dobro vpeljanega

potnika

5789

se sprejme pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod „Dobro zaslužek“
na ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg šte. 3.

Podpisana tvrdka prodaja:

1189

Trboveljski I^a premog in bukovo oglje

iz svojega skladišča na južnem kolodvoru ter
suha, trda in mehka drva

rezana v dolžino za kuhinjsko uporabo iz svojega skladišča na Zelenem hribu.

Premog in oglje se oddajata v detajlu v vrečah, ali en gros v celih vagonih z 10% popustom od fakturnega zneska za združene odjemalce ali posameznike.

Vsa goriva se odpremiijo po želji po naših vpregah na dom.

Naročniki naj se javijo pri podpisani tvrdki:

„IMPEX“

ekspozitna in importna družba z o. z. v Ljubljani

Krekov trg šte. 10, I. nadstropje.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Šelenburgova ulica št. 1

EKSPOZITURE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL in REZERVA Din 17.500.000.—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Brzojavi: Trgovska

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)

Telefoni: 139, 146, 458